

Miljøgodkendelse af slagtesvine- og smågriseproduktionen på Vanløsevej 24, 4370 St. Merløse

Udvidelse af svinproduktionen fra ca. 169 DE til ca. 826 DE

Dato: 30.september 2014

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Dato for retsbeskyttelsens udløb er den 30. september 2022. Godkendelsen skal tages op til revurdering om 8 år.

Ikke-teknisk resumé

Dyreholdets størrelse

Der er i dag en miljøgodkendelse til en årsproduktion på 35.900 smågrise (7-30 kg) og 4 heste, svarende til ca. 169 dyreenheder. Der ønskes en udvidelse til 40.000 smågrise (7-30 kg) og 20.000 slagtesvin (30-114 kg), samt 14 heste svarende til i alt 826 Dyreenheder.

Nyt byggeris indpasning i landskabet

Der opføres en ny slagtesvinestald på 4940 m². Der opføres en gyllelagune på 8000 m³, overdækning på eksisterende gyllebeholder, et fiberhus på 100 m², to nye kornsiloer med anlæg til korngrav og foderladen udvides med 60 m².

Den nye stald er 11 meter høj og således noget højere end andre slagtesvinestald. Stalden sænkes i landskabet ved at lave terrænændring og der etableres afskærmende beplantning i form af grupper af træer og buske, hvor der i hver gruppe etableres høje træer. På den måde vil beplantningen visuelt bryde den høje bygning og bidrage til en bedre indpasning i landskabet.

Den nye gyllelagune, der placeres på østsiden af den eksisterende smågrisestald vil med sin højde over terræn på 2 meter, suppleret med afskærmende beplantning syne mindre i landskabet end traditionelle teltoverdækkede gyllebeholdere.

Anlægget og indretning heraf

I den eksisterende stald produceres der smågrise. Den er indrettet med 6.200 stipladser og har 2/3 fast gulv. Den nye slagtesvinestald bliver indrettet med 5.800 stipladser. Dyrene går på 31% fast gulv, 16% drænet gulv og 53% spalter.

Den nye stald er indrettet med helt ny og moderne teknologi. Den ventileres ved en kombination af naturlig ventilation og gulvudsugning. Den luft der suges ud under gulvets spalter har det største indhold af ammoniak og lugt. Ved at sende luften fra gulvudsugget gennem et luftrensningsanlæg reduceres lugten med 37% og ammoniakudslippet med 42%.

Stalden er den første der bygges til slagtesvin. Der skal gennemføres målinger, for at sikre at teknologien virker som den skal. Viser det sig at teknologien ikke kan leve op til det lovede, er der sat vilkår om at de fastsatte lugt- og ammoniakgrænseværdier overholdes på anden vis.

Fodring

For at overholde kravet til bedste tilgængelige teknik vedrørende fosforudledning og for at reducere ammoniakdepositionen til nærliggende naturområder, tildeles grisende færre foderenheder pr. kg. tilvækst end normen.

Håndtering af husdyrgødning

Al husdyrgødning fra svineproduktionen er gylle. Gyllen separeres i en væskefraktion og en tørstoffraktion. Fordelen herved er dels at væskefraktionen, der spredes på markerne, er lettere at håndtere, dels at mængden af næringsstoffer kan styres. En del af fosforen kan køres væk med fiberfraktionen og det kvælstof, der er tilbage i den tynde fraktion kan lettere optages af planterne direkte.

Den tynde fraktion af den separerede gylle opbevares i eksisterende gyllebeholder og ny lagune. Fiberfraktionen og dybstrøelsen fra hestene opbevares i et fiberhus.

Transporter

I før situationen er der ca. 499 transportere til og fra ejendommen, heraf er der ca. 51 % transportere med husdyrgødning og korn i høst. I efter situationen er der ca. 933 transportere årligt til og fra ejendommen, heraf er ca. 60% transportere med husdyrgødning og korn i høst. Transportere foregår via Vanløsevej og op til hovedvejen. Den relativt begrænsede øgning i transporterne skyldes, at der køres med større biler. Når der ses bort fra korn og gyllekørsel, der foregår i begrænsede perioder, vil der i gennemsnit være én transport om dagen

Støv, støj og fluer

I forbindelse med udvidelsen vil der komme et større aktivitetsniveau på ejendommen, som vil kunne give et højere støv og støj niveau. Fluer bekæmpes med rovfluer efter gældende regler, og der er ikke et generelt flueproblem på ejendommen i dag, hvilket der heller ikke forventes at komme i fremtiden. Evt. gener i form af støv, støj og fluer - vurderes ikke at ville berøre naboer væsentligt.

Arealoplysninger

Der hører ikke udspretningsarealer til bedriften. Både væskefraktion og fiberfraktion afsættes via gylleaffalter.

Væskefraktionen afsættes til selvselskabet Lunderød, som ejer store udspretningsarealer. Udspretningsarealerne godkendes til udspretning af Holbæk Kommune, da størstedelen af arealerne ligger der. Der er stillet vilkår til indholdet af næringsstoffer, der eksporteres i henholdsvis fiberfraktionen og væskefraktionen. Der er ligeledes stillet vilkår om, at godkendelsen kun må udnyttes i takt med, at der er godkendt arealer til at afsætte husdyrgødningen på.

Lugt

I loven er der faste grænser for hvor meget en husdyrproduktion må lugte. Udvidelsen af produktionen ville uden lugtreducerende teknologi give problemer i forhold til reglerne for lugtgener til samlet bebyggelse på Vanløsevej. Der er derfor etableret biologisk luftrensning, der fjerner 37% af lugten.

Ammoniakfordampning

I forhold til udledningen af ammoniak er der krav om, at husdyrproduktioner skal anvende den bedste tilgængelige teknologi. Emissionskravet er for denne produktion på 7.010 kg NH³-N/år. Ved hjælp af den indførte teknologi i stalden med gulvudsug og biologisk luft-rensnings-filter reduceres ammoniakudslippet med 42%. Det samlede reducerede ammoniakudslip på 4.706 kg NH³-N/år opnås gennem denne teknologi, restriktiv fodring samt overdækning af gyllebeholder.

Påvirkning af naturområder

Internationalt beskyttede naturområder og andre særlige kvælstoffølsomme naturtyper omfattet af husdyrbruglovens § 7, ligger så langt væk fra anlægget (over 5 km), at der ikke foretages yderligere beregninger af produktionens påvirkninger af disse områder.

I nærheden af anlægget ligger der flere søer, vandhuller og en mose beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, som efter udvidelsen modtager mere end 1 kg NH³-N pr. ha. Når dette er tilfældet skal kommunen vurdere, om den øgede belastning med ammoniak vil ændre søernes tilstand. Kommunen har foretaget denne vurdering for alle de søer i nærheden, der bliver belastet med mere end 1 kg N/ha og fundet, at udvidelsen ingen steder vil resultere i en ændring af områdernes tilstand og derfor ikke vil være i strid med naturbeskyttelseslovens § 3.

Til illustration af anlæggets indretning, placering i forhold til naturområder og nabobeboelser er vedlagt følgende bilag:

1. Situationsplan
2. Beplantnings- og terrænplan og tværsnitsprofil
3. Visualiseringer
4. Kortbilag (anlæg, International natur, Kategori 3 natur)
5. Kortbilag (anlæg, naboer, naturarealer)
6. Vejledende udtalelse fra Miljøstyrelsen om staldsystemet
7. Notat om besigtigelse af området rundt om Vanløse fiskesø den 13. august 2014.

I miljøvurderingen er der nærmere redegjort for de enkelte emner. Til denne er den vejledende udtalelse fra Miljøstyrelsen vedrørende den nye staldteknologi også vedlagt som bilag 6.

Meddelelse om miljøgodkendelse

Sorø Kommune meddeler hermed, i henhold til § 12, stk. 2 i husdyrbrugloven¹ miljøgodkendelse af en svineproduktion og et mindre hestehold på i alt 826 DE på Vanløsevej 24, 4370 St. Merløse.

Sorø Kommune har med udgangspunkt i ansøgers oplysninger vurderet, at projektet kan gennemføres uden væsentlige påvirkninger på miljøet og uden væsentlige gener for naboer med de opstillede vilkår.

Klagevejledning

Afgørelsen kan jf. husdyrgodkendelseslovens § 76 påklages af ansøgeren, Miljøministeriet, Sundhedsstyrelsen og en række foreninger og organisationer samt enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Klagefristen for afgørelsen er 4 uger fra den dag, hvor afgørelsen er annonceret. Afgørelsen annonceres i Sorø Avis der uddeles den 30. september og 1. oktober 2014, og klagefristen udløber onsdag den 29. oktober 2014 kl. 15.30.

Eventuel klage over godkendelsen skal sendes til Sorø Kommune, Rådhusvej 8, 4180 Sorø. Kommunen videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der har indgået i sagens bedømmelse.

Godkendelsen kan godt udnyttes, selvom der klages over den, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, og under forudsætning af, at andre nødvendige tilladelser er indhentet. Det skal bemærkes, at Natur- og Miljøklagenævnet ved sin behandling kan ændre eller ophæve en godkendelse. Udnyttes en godkendelse, der er klaget over, sker det derfor for egen regning og risiko.

Natur- og Miljøklagenævnets behandler kun klagen, hvis klager indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret udgør 500 kr.

Gebyret bliver opkrævet direkte fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra kommunen. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet starter behandlingen af klagen, når gebyret er betalt. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, vil klagen ikke blive behandlet. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.NMKN.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klageren får helt eller delvis medhold i klagen,
- 2) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence, eller
- 3) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.

Hvis Natur- og Miljøklagenævnet kun ændrer fristen for, hvornår tilladelsen skal være udnyttet, (fordi sagsbehandlingen i nævnet har taget tid) tilbagebetales gebyret dog ikke.

Et evt. søgsmål skal være anlagt inden 6 måneder efter offentliggørelsen jf. § 90 i husdyrbrugloven.

Forannoncering

Ansøgningen, har i henhold til § 55, stk.3 i husdyrgodkendelsesloven været annonceret i Sorø avis den 22. oktober 2013 og igen på grund af væsentlige ændringer den 18. februar 2014. Alle har kunnet komme med bemærkninger i en periode frem til henholdsvis den 6. november 2013 og den 5. marts 2014. En række omboende har kommenteret på forhøringen og disse har fået svar omkring de enkelte emner, der er stillet spørgsmål til. De har desuden haft afgørelsesudkastet i høring i 6 uger.

Nabohøring

Udkast til miljøgodkendelsen har været i høring hos ansøger, naboer og andre der vurderes at have interesse i sagen, i 7 uger fra den d. 25. juni til den 12. august 2014. I høringsperioden er der kommet 11 høringssvar, hvor 1 er underskrevet af 59 personer.

Kommunen har på baggrund af høringssvarene foretaget følgende ændringer i vilkårene for miljøgodkendelsen:

- Der er indført et vilkår nr. 4 om, at miljøgodkendelsen kun må udnyttes, når forudsætningerne i Miljøstyrelsens vejledende udtalelse om miljøeffekt for Agrifarms staldkoncept *Intellifarm* til svin følges. Stalden skal testes i overensstemmelse med den af VERA Danmark godkendte testplan.
- Der er ændret i vilkår 3 vedr. krav til godkendelse af 3. mands arealer. Ændringen er foretaget så den stemmer overens med Natur-og Miljøklagenævnets afgørelser i tilsvarende sager og så ansøger skal sørge for, at der indsendes ansøgning til godkendelse af 3. mandsarealer senest 6 måneder før de skal udnyttes.
- En præcisering af vilkår 8 (nu 9) vedrørende den skærmende beplantnings sluthøjde.
- En præcisering af vilkår 18 (nu 19) så det tydeliggøres at det er luftvaskeren, der reducerer ammoniakfordampningen.
- En omformulering af vilkår 21 (nu 22) vedrørende gulvudsugningen – meningen er den samme.
- Vilkår 32 slettes, da det er dækket ind af generel lovgivning.
- Præcisering i vilkår 34 vedrørende krav til prøvetagning
- Justering af vilkår 41 så en evt. alternativ måde at reducere ammoniakfordampningen ikke begrænses til at skulle være ved hjælp af fodringstiltag.

Der er foretaget en del rettelser i miljøgodkendelsens redegørelsesafsnit:

- Oplysninger om antallet af transporter er revurderet og konsekvensrettet, så oplysningerne stemmer overens i de forskellige afsnit.
- Der er lavet ny lugtberegning med indregnet kumulativ effekt for den nærmeste nabo uden landbrugspligt, da der i en afstand af 100 meter herfra, er en stald med en del af dyrene på et husdyrbrug med over 75 dyreenheder. Lugtgenekriteriet er stadig overholdt.
- Der er præciseret at udregningen af **merbelastningen** med ammoniak fra den forøgede produktion er udtryk for et "worst case" scenarie, men at dette ikke har indflydelse på vurderingerne af påvirkningen af de nærliggende naturområder beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3.
- Der er tilføjet en vurdering af, hvorvidt der findes biologisk overdrev i mosaik med mose og sø ved den nærliggende fiskesø. Der er sket en uddybning af vurdering af konsekvensen for Bilag 4 arter.
- Der er ændret en smule i landskabsvurderingen.

Derudover er der foretaget en del konsekvensrettelser, så tekst i forskellige afsnit og tabeller stemmer overens og der er foretaget korrekturændringer.

Offentliggørelse

Godkendelsen annonceres på www.soroe.dk i perioden 30. september til og med 29. oktober 2014 og i Sorø Avis der uddeles tirsdag den 30. september og 1. oktober 2014.

Godkendelsen er vedtaget på Byrådsmødet den 17. september 2014.

Venlig hilsen

Anita Carøe Henningsen
Agronom

Kopi af godkendelsen er sendt til:

- Gefion, v/ Piil Krogsgaard E-mail: pkkr@gefion.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-mail: dnsoroe-sager@dn.dk
- DN-Lokalkomite v/Eva Nielsen, Parnasvej 36, 4180 Sorø. E-mail: parnasvej36@gmail.com
- Sundhedsstyrelsen Embedslægeinstitutionen Øst, E-mail: seost@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, E-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, ved Niels Barslund. E-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, E-mail: ae@aeraadet.dk
- Forbrugerrådet, E-mail: fbr@fbr.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, E-mail: post@sportsfiskerne.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, lbt@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, mkh@ka-net.dk
- Det økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, E-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, E-mail: natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Lokalforening, E-mail: soroe@dof.dk

- Dansk Botanisk Forening, Sølvgade 83, 1353 København K. E-mail: nbu@snm.ku.dk
- Landsforeningen for gylleramte, E-mail: gylleramt@gmail.com

Vilkår

Miljøgodkendelsen meddeles på følgende vilkår:

Generelle vilkår

1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgning og vedlagte miljøtekniske redegørelse.
2. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden to år fra denne godkendelse meddeles. Godkendelsen anses for udnyttet når bygge- og anlægsarbejder er iværksat. Påklages sagen, skal miljøgodkendelsen blot være udnyttet 2 år efter evt. klagesager er afsluttet.
3. Godkendelsen må først udnyttes i takt med, at der er udspretningsarealer til rådighed, der er godkendt efter § 16 i husdyrbrugloven, til at sprede husdyrgødningen på. Ansøger skal, senest 6 måneder før nye arealer skal anvendes til udspretning, have sørget for, at der er søgt om godkendelse af arealerne.
4. Godkendelsen må kun udnyttes, når forudsætningerne i Miljøstyrelsens vejledende udtalelse om miljøeffekt for Agrifarms staldkoncept *Intellifarm* til svin følges. Stalden skal testes i overensstemmelse med den af ETA-Danmark godkendte testplan.

Årsproduktionen

5. Godkendelsen omfatter en årsproduktion af 40.000 smågrise i vægtintervallet 7 – 30 kg og 20.000 slagtesvin i vægtintervallet 30 -114 kg og 14 heste svarende til 826 dyreenheder (DE). Der tillades afvigelser i ind- og afgangsvægt for grisene, så længe det maksimale antal DE ikke overskrides.
6. Fordelingen af dyr i forhold til staldindretningen skal være i overensstemmelse med nedenstående:

stald	staldsystem	Antal dyr	Antal stipladser	Vægt kg		Antal DE
				Ind	Ud	

Smågrise	Smågrise, Toklimastald, delvis spalte- gulv	40.000	6.154	7,00	30,0	186,23
Slagtesvin	Slagtesvin, delvis spalte- gulv, 25-49 % fast gulv	20.000	5.000	30,0	114,0	633,65
Heste	Heste < 700 kg	14	14			6,09
Sum						826

Landskab

7. Den nye stald skal placeres i kote 32 som den eksisterende smågrisestald.
8. Overskudsjorden skal fordeles på vestsiden af den nye stald, så der ikke forekommer terrænspring eller volde og som det fremgår af miljøvurderingen med tilhørende skitse for beplantning og terrænregulering.
9. På syd og vestsiden af det nye staldanlæg skal der plantes tydelige grupper af kronedannede løvtræer, der er naturligt hjemmehørende i Danmark. Plantningerne skal opføres i overensstemmelse med det skitserede i beplantningsplanen. Hver gruppe skal indeholde 3 – 5 træer der kan opnå en sluthøjde på 20-30 meter. Rundt om de høje træer, skal der etableres og vedligeholdes en underbevoksning af hjemmehørende arter af mindre træer f.eks. hyld, hassel, tjørn og buske, f.eks. kvalkved, sergentsæble, æblerose e.l..
10. Arter af træer i grupperne skal aftales med Sorø Kommune før de plantes.
11. Langs gyllelagunen og som huludfyldning i de eksisterende hegn i skellet mod nord og vest, som angivet i beplantningsplanen, plantes en tæt sammenhængende 3-rækket beplantning af hjemmehørende arter af træer og buske.
12. Senest 1 år efter opførelse af det nye anlæg skal beplantningen være færdigetableret, og det skal fremadrettet sikres, at beplantningen passes, så den trives.

Ventilation

13. Ventilatorer i smågrisestalden skal renholdes og rengøres efter behov, dog mindst efter hvert hold svin.
14. I slagtesvinestalden, hvor ventilatorerne sidder i kælderen, skal ventilatorerne renses 4 gange årligt.
15. I smågrisestalden skal der være temperaturstyring på ventilationsanlæg, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation.
16. Skiftes ventilationssystemerne i de eksisterende stalde, skal der vælges blandt de mest støjsvage og energieffektive på markedet. Datablad for det valgte system skal indsendes til kommunen til godkendelse, inden anlægget etableres.

Ammoniakreducerende tiltag

Biologisk luftrensning

17. Afkast fra gulvudsugning i slagtesvinestald skal tilsluttes et biologisk luftrensningsanlæg, der findes på Miljøstyrelsens teknologiliste.
18. Luftrensningsanlægget skal levere en lugtreduktion på minimum 73% af den luft der suges ud under gulvet, som indeholder 50 % af lugten. Samlet set skal kombinationen af gulvudsug og luftvasker reducere lugten med 37%.
19. Luftrensningsanlægget skal levere en ammoniakreduktion på 70% af den ammoniak der suges ud under staldgulvet, og som indeholder 60% af ammoniakken fra stalden. Samlet set skal ammoniakfordampningen fra anlægget reduceres med mindst 42%.
20. Senest 3 måneder før ibrugtagningen af stalden, skal der indsendes dokumentation i form af en teknisk beskrivelse af kombinationen af det jf. vilkår 17 valgte luftrensningsanlæg og det i denne miljøgodkendelse godkendte staldanlæg. Den tekniske beskrivelse skal indeholde oplysninger, der dokumenterer, at de ovenfor beskrevne reduktioner kan opnås. Staldanlægget må ikke tages i anvendelse før Sorø Kommune har accepteret den indsendte dokumentation.

21. Luftrensningsanlægget skal forsynes med differenstrykmåler, vandmåler samt ledningsevnesensor. Ledningsevnesensoren skal være placeret i henhold til den tekniske beskrivelse jf. vilkår 19.
22. Luftrensningsanlægget skal indstilles til at behandle udsugningsluften med det antal m³ luft pr. time som fremgår af den indsendte tekniske beskrivelse jf. vilkår 20. Antal m³ luft pr. time skal svarer til 100 % af gulvudsugning fra slagtesvinestalden og 25% af den samlede ventilation i stalden.
23. Luftrensningsanlægget skal være i drift året rundt, mindst 8700 timer pr. år.
24. Luftrensningsanlæggets ledningsevne skal overholde det antal milliSiemens (mS)/cm, som den indsendte tekniske beskrivelse jf. vilkår 20 angiver.
25. Tryktabet over luftrensningsanlægget må ikke overstige det antal pascal (Pa), som den indsendte tekniske beskrivelse jf. vilkår 20 foreskriver.
26. Luftrensningsanlægget skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.

Overdækning af gyllebeholder

27. Der skal være fast overdækning på gyllebeholderen.

Fodringsvilkår for slagtesvinene

28. Den totale mængde N ab dyr pr. år beregnet som Kg N ab dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede slagtesvin skal være mindre end **53.287** kg N pr. år.

" Kg N ab dyr pr. slagtesvin" beregnes ud fra følgende ligning:

$$\text{Kg N ab dyr pr. slagtesvin} = (((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{gram råprotein pr. FEsv}/6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0296 \text{ kg N pr. kg tilvækst}))$$

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårligningen skal samlet set overholdes.

Faktor	Værdi
Antal slagtesvin	20.000
Indgangsvægt, kg	30
Afgangsvægt, kg	114

FEsv pr. kg. tilvækst	2,60
Gram råprotein pr. FEsv, g	147,4
Kg N ab dyr pr. slagtesvin	2,66

N ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar, svarende til den periode, der gælder for beregning af type-2 korrektionsfaktoren i gødningsregnskabet.

Husdyrgødning

29. Der skal etableres et gyllesepareringsanlæg med skruepresse, hvor alt svinegylden skal separeres.
30. Der skal indgås skriftlig aftale med producenten om årligt serviceeftersyn af gyllesepareringsanlægget.
31. Vedligeholdelse af gyllesepareringsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning.
32. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
33. Der skal foretages analyser af væskefraktionen for tørstof, N og P med højst 12 måneders interval i de første 3 år. Prøveudtagning af væskefraktionen skal ske efter omrøring 2 gange i forbindelse med flytning til anden tank eller udbringning. Analyserapporter indsendes til kommunen til dokumentation af N og P i væskefraktionen (max. 57.712 kg N pr år og max. 11.696 kg P pr. år). Prøvetagning og analysering skal foretages repræsentativt af et akkrediteret laboratorium.
34. Der skal foretages analyser af fiberfraktion for N og P med højst 12 måneders interval. Prøveudtagningen kan ske ved aftageren i forbindelse med leveringen, og der skal på forlangende indsendes analyserapporter til kommunen til dokumentation af N og P i fiberfraktionen (11.821 kg N og 4.777 kg P). Prøveudtagning og analysering skal foretages repræsentativt af et akkrediteret laboratorium.
35. Der må ikke være et højere kvælstof- og fosforoverskud fra produktionen til levering til 3. mands arealer end sammenlagt 69.533 Kg N og 16.473 kg P.

36. Alt husdyrgødningen fra produktionen skal overføres til 3. mands arealer. Arealerne der benyttes hertil, skal enten være godkendt efter § 16 i husdyrbrugloven, eller kommunen hvor arealerne ligger, skal have vurderet, at en sådan godkendelse ikke er nødvendig. Til brug for godkendelsen af arealerne, skal oplysningerne om mængden og fordelingen af næringsstofferne svare til følgende:

	Kg N	Kg P
Væskefraktion	57.712	11.696
Fiberfraktion	11.821	4.777

Desuden skal harmoniarealet til væskefraktionen udregnes ud fra oplysningen om at den indeholder 110 kg N/ DE.

Lugt

37. Vilkår 17-26 om biologisk luftrensning er en forudsætning for at kravene til lugt er overholdt. Hvis der alligevel efter kommunens vurdering opstår lugtgener, der er væsentligt større end forventet ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal iværksættes foranstaltninger til begrænsning af generne.

Testresultater

38. Staldsystemet skal testes i overensstemmelse med den til Miljøstyrelsen indsendte og godkendte (af MELT-udvalget) testplan.
39. Så snart testresultaterne foreligger skal de sendes til kommunen, med henblik på at kommunen kan vurdere, at vilkårene i miljøgodkendelsen er opfyldt.

Alternative vilkår

40. Hvis effekten af lugtrensningen udebliver, skal antallet af producerede slagtesvin nedsættes, så den samlede lugtmission fra slagtesvinestalden ikke overstiger 34.157 LE(lugtenheder)/s eller 68.314 OU/s, hvilket svarer til det niveau, der er forudsætningen for ansøgningen. Beregninger, der viser at dette krav overholdes, skal fremsendes til kommunen.
41. Udebliver effekten af ammoniakrensningen på størrelsen af ammoniakemissionen, skal der iværksættes yderligere tiltag (f.eks. i form af yderligere fodringstiltag) så ammoniakemissionen ikke overstiger 4.706 kg NH₄-N/år samlet for anlægget. Der skal indsendes

beregninger, der dokumenterer at ammoniakemissionen kan holdes på dette niveau med teknologier, der er optaget på Miljøstyrelsens teknologiliste (fodring eller andet).

42. Er det ikke muligt at opnå en maksimal udledning på 4.706 kg NH₄-N/år ved hjælp af andre godkendte teknologier, skal produktionen af slagtesvin nedsættes så ammoniakemissionen samlet set ikke overstiger de 4.706 kg/år.
43. Kan alternative teknologier ikke indføres med det samme, skal produktionen af slagtesvin nedsættes til et niveau, så den maksimale ammoniakudledning ikke overstiger 4.706 kg/år indtil den alternative teknologi kan bringes i anvendelse.

Transport

44. Transport af dyr til og fra ejendommen, samt levering af foder skal ske mandag til fredag i tidsrummet kl. 08-18. Dog må i gennemsnit 2 transporter om ugen foregå i tidsrummet mandag til fredag kl. 05-08.

Uheld og risici

45. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, skal virksomheden øjeblikkeligt anmelde dette til Alarmcentralen, på tlf. 112 og efterfølgende til Sorø Kommune, Fagcenter Teknik, Miljø og Drift 57 87 60 00 eller teknik-miljoe@soroe.dk.
46. Virksomheden skal udarbejde en beredskabsplan, som skal foreligge på bedriften senest ved miljøgodkendelsens ibrugtagning. Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:
 - Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen.
 - Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
 - Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
 - En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Beredskabsplanen skal være let tilgængelig for personalet på virksomheden, og være tilgængelig i en udgave på et sprog som personalet kan forstå. Personalet skal mindst en gang årligt gøres bekendt med planens indhold og placering.

Beredskabsplanen skal gennemgås mindst 1 gang årligt.

Støjkilder

47. Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer:

Mandag –fredag Kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage Kl. 18-22 (1 time)	Alle dage Kl. 22-7 (1/2 time)	Alle dage kl. 22-7
Lørdag Kl. 7-14 (7 timer)	Lørdag Kl. 14-18 (4 timer)		Maksimal værdi
	Søn- og helligdag Kl. 7-18 (8 timer)		
55 dB(A)	45dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode. (Midlingstiden angiver hvor mange timer der indgår i gennemsnitsberegningen i forbindelse med en støjmåling).

48. Tilsynsmyndigheden kan maksimalt 1 gang årligt kræve dokumentation for at støjvilkår overholdes. Støjmålingen, skal udføres af et akkrediteret firma eller en certificeret person. Støjmålingen skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjbe-regningsvejledning og foretages i punkter, som aftales med tilsynsmyndigheden.

Skadedyr

49. Der skal på ejendommene foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.
50. Virksomheden skal have en sikringsordning vedr. rottebekæmpelse, som skal være anmeldt til Sorø kommune efter reglerne om rottebekæmpelse.

Lys

51. Udendørs belysning og lys fra stalde må ikke give anledning til væsentlige gener for naboer og trafikken på nærliggende veje. Hvis der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lysgener, der vurderes at være væsentlige større, end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal gennemføres afhjælpende foranstaltninger.

Støv

52. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal. Hvis der efter kommunens vurdering opstår støvgener, der er væsentligt større end forventet

ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal iværksættes foranstaltninger til begrænsning af generne.

Olie

53. Opbevaring af diesel/fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står overdækket på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er risiko for afløb til jord, kloak, overfladevand og grundvand.
54. Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således at spild kan opsamles, og at der ikke er risiko for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Vand

55. Stalde skal sættes i blød inden vask. Grisene skal drikke af drikkenipler der er placeret over trug eller over kopper.

Affald

56. Farligt affald skal opbevares i egnede beholdere på tæt bund med opkant og uden afløb til kloak. Oplagspladsen skal være under tag, og indrettes således at spild kan opsamles ved brud på den beholder, der indeholder den største mængde farligt affald.
57. Medicinaffald, veterinært affald m.v. skal opbevares under tag og utilgængeligt for uvedkommende.
58. Døde dyr skal afhentes af en autoriseret destruktionsanstalt. Døde dyr må ikke henligge mere end 8 dage på ejendommen med mindre de opbevares i en kølecontainer.

Egenkontrol

Fodring

59. Til kontrol af fodringsvilkåret til slagtesvinene (vilkår 28) skal føres en logbog eller en produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:
 - antal producerede dyr
 - gennemsnitlige vægtintervaller (indgangs-, og afgangsvægt/slagtevægt)
 - foderforbrug pr. kg tilvækst
 - det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FESv i de anvendte blandinger

- Der skal årligt i logbogen laves en beregning efter de anviste formler for fodringsvilkåret

Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.

Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

Gylleseparation

60. Den skriftlige serviceaftale samt de årlige servicereporter vedr. gyllesepareringsanlægget skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Luftrensning

61. Der skal føres logbog for luftrensningsanlægget, hvori følgende registreres:
 - Ledningsevnen (minimum på timebasis)
 - Luftrensningsanlæggets daglige driftstid
 - Månedlige målinger af vandforbruget og tryktabet
 - Tidspunkter for rengøring/ skiftning af filtre
 - Enhver form for driftsstof med angivelse af årsag og varighed.
 - En årlig opgørelse af driftstiden.
62. Der skal indgås skriftlig aftale med producenten/leverandøren om serviceeftersyn af luftrensningsanlægget. Anlægget skal kontrolleres af producenten/leverandøren mindst hver 4. måned. Kalibrering af ledningsevnesensoren skal foretages mindst én gang om året. Serviceaftalen med producenten/leverandøren skal opbevares på husdyrbruget.
63. Sorø Kommune skal underrettes, såfremt luftrensningsanlægget er ude af drift i en periode på mere end 2 dage.
64. Logbogen/den elektroniske registrering af data, kontrolrapporter samt dokumentation for kalibrering af ledningsevnesensoren skal opbevares på husdyrbruget og fremvises på forlangende.

Generelt

65. Kommunen kan kræve dokumentation for, at et vilkårligt vilkår i godkendelsen er overholdt. Dette kan enten ske ved indsendelse af dokumentation, herunder driftsregnskaber, gødningsregnskaber m.v. til kommunen eller ved tilsyn.

66. Logbogen over egenkontrol skal desuden som minimum indeholde oplysning om:

- Dato for rengøring, servicering og udskiftning af staldmekanik (vaskerobot, ventilationsanlæg, foderanlæg, gyllepumper og lignende).
- Dato for driftsuheld som kan medføre forøget forurening fra virksomheder, samt beskrivelse af hændelse og omfang.

Miljøvurdering

Indholdsfortegnelse

Miljøvurdering	1
1. Grundoplysninger.....	3
1.1 Datablad.....	3
1.2 Udvidelsens omfang	4
2. Planmæssige forhold og landskabelig vurdering	4
2.1 Beskrivelse af eksisterende og nye bygninger	4
2.2 Afstandskrav	5
2.3 Anlæggets beliggenhed i landskabet.....	7
3. Produktionsanlæg og driften i forbindelse med anlægget	8
3.1 Stald.....	8
3.2 Håndtering af husdyrgødning, opbevaringslagre og kapacitet	12
Krav til udnyttelsen af kvælstof	15
3.3 Foder.....	17
3.4 Energiforbrug	18
3.5 Vandforbrug	19
3.7 Råvarer og hjælpestoffer	21
3.8 Affald.....	21
3.9 Driftsforstyrrelser og uheld.....	22
3.10 Egenkontrol.....	23
4. Bedste tilgængelige teknik (BAT).....	23
4.1 Management	23
4.2 Bedste tilgængelige foderteknologi	24
4.3 Bedste tilgængelig staldteknologi	24
4.4 BAT i forhold til fosfor	26
4.5 Energi og vandbesparende foranstaltninger.....	26
4.6 BAT ved opbevaring af gødning	27
4.7 Udbringning af husdyrgødning.....	27
5. Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg	27
5.1 Ammoniak	27
Internationale naturbeskyttelsesområder og større sårbare naturområder	29
Kategori 3 natur	29
Naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.....	29
Kumulation med andre husdyrbrug.....	33
Arter beskyttet af Habitatdirektivets bilag 4.	34
5.2 Lugt	35
5.3 Landskab	36
5.4 Transport.....	38
5.5 Lys	39
5.6 Støj.....	40
5.7 Støv.....	41
5.8 Skadedyr	41
6. Udbringningsarealer.....	41
7. Produktionens ophør.....	42

8. Alternative muligheder.....	42
9. Konklusion	43
10. Lovgivning, litteratur m.v.....	43

Nedenstående miljøvurdering danner som tidligere nævnt grundlag for de vilkår godkendelsen er givet på. Udgangspunktet for miljøvurderingen er den indsendte ansøgning om godkendelse (Skema nummer 51996).

Vurderingerne skal belyse, om de virkemidler til forebyggelse og begrænsning af forurening, som fremgår af ansøgningen om udvidelse og ændring af husdyrbruget, opfylder kravet om anvendelse af bedste tilgængelige teknik. Desuden skal vurderingerne belyse hvilke typer af påvirkninger svineproduktionen har på omgivelserne.

1. Grundoplysninger

1.1 Datablad

Ejer	Kim Kjær Knudsen
Ansøger	Landboforeningen Gefion v/ konsulent Pål Krogsgaard Fulbyvej 15 4180 Sorø
Bedriftens adresse	Vanløsevej 24, 4370 St. Merløse
Matrikelnumre	3-a Vanløse By, Stenmagle
Virksomhedens art	Smågrise- og slagtesvineproduktion
CVR-nummer	28025319
Tilsynsmyndighed	Sorø Kommune

Sorø Kommune har fra Landboforeningen GEFION, modtaget en ansøgning om udvidelse af eksisterende smågriseproduktion til kombineret smågrise og slagtesvineproduktion, på ejendommen Vanløsevej 24, 4370 St. Merløse ejet af Kim Kjær Knudsen.

1.2 Udvidelsens omfang

Der er i dag en svinebesætning på 35.900 smågrise (7-30 kg) og 4 heste svarende til ca. 169 DE. Der ønskes en udvidelse til 40.000 smågrise (7-30 kg) og 20.000 slagtesvin (30-114 kg) samt 14 heste svarende til ca. 826 DE.

Da husdyrproduktionen udvides til mere end 250 DE, og der opføres en ny stald, er projektet godkendelsespligtigt efter husdyrlovens § 12.

Dyreholdet udvides dels i eksisterende anlæg, en smågrisestald på ca. 2.087 m² dels i nyopført slagtesvinestald på ca. 4940 m². Desuden bygges 1 gyllelagune på 8000 m³, et fiberhus på 100 m² der indeholder anlæg til gylleseparation og plads til opbevaring af tørfraktionen, samt 2 nye kornsiloer med anlæg til korngrav og en mindre tilbygning til foderladen. Den gamle gyllebeholder forsynes med teltoverdækning.

Al husdyrgødningen afsættes til arealer med gylleaftale. Det forventes at væskefraktionen vil blive afsat til af selskabet Lunderød Aps. Størstedelen af arealerne tilhørende Lunderød Aps. ligger i Holbæk Kommune, hvilket betyder, at de står for godkendelsen af arealerne. Det er endnu ikke afklaret, hvem der skal modtage fiberfraktionen. Der er indsat vilkår om, at godkendelsen kun må udnyttes i takt med, at der foreligger godkendelse af de arealer, der skal modtage væske og fiberfraktionen (Vilkår 3).

2. Planmæssige forhold og landskabelig vurdering

Bygningsudvidelsen ønskes opført som en ny staldbygning på 4.940 m² umiddelbart vest for den eksisterende stald. De nye tilbygninger ønskes opført i samme materiale og farvevalg som det eksisterende anlæg.

2.1 Beskrivelse af eksisterende og nye bygninger

Nedenstående tabel beskriver de enkelte staldafsnits størrelse, facadebeklædning og taghældning.

Tabel 2.1

	Eksisterende smågrise-stald	Ny slagtesvinestald
Generelt	Ejendommen fremstår meget harmonisk med rolige farver, og der er renholdt og vedligeholdt	Stalden vil i farver blive afstemt efter det eksisterende byggeri.

	på hele ejendommen.	
Facadebeklædning	Grå elementer Rød eternit	Grå elementer Gavle i rød eternit
Taghældning/ materiale	Grå Eternitag, 15 grader hældning	Stålplade, 12 grader hældning
Højde på bygning	Bygningen har en højde på ca. 7,5 m.	Bygningen har en højde på ca. 11 m.
Grundplan	Stald ca. 2087 m ² .	Stalden er på ca. 50,6 * 97,6 m = 4.939 m ²
Anvendelse	Smågrise	Slagtesvin

Der er 1 stk. eksisterende gyllebeholder á 3.500 m³ opført i betonelementer. Der opføres 1 ny gyllelagune på 8000 m³.

Der plantes rundt om det nye anlæg mod syd og vest, og omkring gyllelagunen på østsiden.

Der er vedlagt beliggenhedsplan af ejendommen, med følgende oplysninger:

- Placering af stalde.
- Placering af fodersiloer mv.
- Placering af dræn
- Relevante adgangsveje
- Interne transportveje
- Placering af døde dyr
- Beplantning
- Belysning

2.2 Afstandskrav

Produktionen overholder afstandskravene i §§ 6, 7 og 8 i husdyrgodkendelsesloven og §§ 15-19 i naturbeskyttelsesloven². Det drejer sig om krav om mindste afstand til bl.a. nabobeboelse, beskyttede naturtyper, vandløb, fortidsminder og vandforsyningsanlæg.

² Lovbekendtgørelse nr. 951 af 3. juli 2013.

Tabel 2.2: Oversigt over afstandskrav og faktiske afstande:

	Afstandskrav	Faktisk afstand
Ikke almene vandforsyningsanlæg	25 m	1.200 m
Almene vandforsyningsanlæg	50 m	Ca. 1.700 m til Nyrup vandværk
Vandløb (herunder dræn) og søer	15 m	ca. 300 m til Æskemose Å
Offentlig vej og privat fællesvej	15 m	Over 500 m til Vanløsevej
Levnedsmiddelvirksomhed	25 m	Ukendt - mere end 25 m
Beboelse på samme ejendom	15 m	Mindst 45 m til stuehus fra ny stald
Naboskel	30 m	Fra gyllelagune 37,5 m og ca. 80 meter fra den nye stald
Nabobeboelse	50 m	ca. 285 m, beliggende mod vest – ejendom med landbrugspligt
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	50 m	Ca. 2,3 km til byzone St. Merløse
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende	50 m	Ca. 1280 til landzonelokalplan for boliger i Nyrup
Kirkebyggelinje	300 m	Ca 2,2 km til kirkebyggelinje i St. Merløse
Fortidsminder	100 m	ca 850 meter til fortidsminde sydvest for ejendommen
Skovbyggelinje	300 m	1270 m mod nord
Beskyttede jord- og stendiger	-	80 m mod nord

2.3 Anlæggets beliggenhed i landskabet

Ejendommens bygninger og den ønskede udvidelse ligger ifølge Kommuneplanen i Større sammenhængende landskaber³ og indenfor særligt værdifulde landbrugsområder⁴.

Kommuneplanens retningslinjer danner baggrund for varetagelsen af landskab, bevaringsværdier og naturbeskyttelsesinteresser m.v. i det åbne land jf. Planlovens §§ 1 og 12 stk. 1.

Retningslinjerne omfatter ikke byggeri, der er nødvendigt for den jordbrugsmæssige drift jf. Planlovens § 36, stk 1 nr. 3, og som opføres i tilknytning til det eksisterende byggeri.

Stalden skal etableres i kote 32, ligesom den eksisterende smågrisestald. Da stalden skal placeres et sted, hvor koten er op til 37, men i den vestlige del også ligger under 32, kræver det afgravning af ca. 16.000 m³ jord samt udjævning for at få hele byggefladen bragt i kote 32.

Den overskydende jord udjævnes i det omgivende terræn i naturlige lavninger på et areal med en udstrækning af ca. 110 x 130 m. Mod nord, hvor stalden graves ind i bakken, vil der blive en skrænt, svarende til den ved smågrisestalden. Staldens sydvestlige hjørne ligger i et område, hvor terrænet nu er i kote 30. Her vil blive lagt 2 m på for at få terrænet op i samme kote som stalden. Herfra vil jorden blive udjævnet mod vest uden terrænspring. Der vil ikke blive etableret volde omkring bygningen. Den eksisterende grusgrav, som er et hul i bakken med en dybde på ca. 3 m, vil blive fyldt op, og terrænet udjævnet mod syd-vest herfra.

Beplantningen langs staldens vestside vil blive etableret ovenpå den udlagte jord.

Omkring staldanlægget bliver der plantet mod syd og vest. Den afskærmende beplantning vil mod syd og vest bestå af 5 trægrupper med underbeplantning. Hver trægruppe vil bestå af ca. 3-5 høje træer (f.eks. bøg, eg, poppel, ahorn), hvor der dels vælges hurtigvoksende arter dels mere langsomt voksende. Der etableres underbeplantning af løvfældende stedligt hjemmehørende arter af mindre træer (f.eks. hylde,

³ **Større sammenhængende landskaber:** Fælles for retningslinjerne for landskabet i Sorø Kommune er at sikre, at det åbne land beskyttes mod ændringer som eksempelvis byudvikling, tekniske anlæg samt om- og tilbygninger, der kan være i strid med de beskyttelseshensyn, som skal varetages for det åbne land. Ny bebyggelse og nye tekniske anlæg bør undgås i de større sammenhængende landskaber med mindre, at de er erhvervsmæssigt nødvendige for jordbrugets drift. Retningslinjer og redegørelse for Større sammenhængende landskaber fremgår af kommuneplanen, som kan ses på:

<http://soroe.dkplan.niras.dk/dkplan/dkplan.aspx?planid=2>

⁴ **Særligt værdifulde landbrugsområder** er primært forbeholdt jordbrugserhvervet, som herved får en høj grad af investeringsikkerhed. Derfor er antallet af restriktioner over for jordbrugserhvervet begrænset så meget som muligt.

hassel, tjørn) og buske (f.eks. kvalkved, sergentsæble og æblerose). Omkring gyllelagunen, udenfor jordvolden, vil der blive plantet en tæt afskærmende beplantning af småtræer og buske.

Der vil desuden blive reetableret læhegn i ejendommens nordskel og i skellet mod vest. Der henvises til oversigtsplan for beplantning, situationsplan og de 2 visualiseringer. På oversigtsplanen er indtegnet visualiseringspunkter. Beplantningen skal sikre en landskabelig tilpasning af det nye byggeri i det åbne land og hensyntagen til naboer.

Der er sat vilkår vedr. terrænreguleringen og beplantningen i vilkår 7 – 12.

3. Produktionsanlæg og driften i forbindelse med anlægget

Alle bygningernes beliggenhed fremgår af oversigtstegning i bilag 1.

3.1 Stald

Staldsystem og fordeling af dyr før og efter udvidelsen

stald	staldsystem	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal stipladser	Vægt kg		Antal DE
					Ind	Ud	
Smågrise	Smågrise, Toklimastald, delvis spaltegulv	Nudrift	35.900	5.523	7,00	30,0	167,15
		Ansøgt	40.000	6.154	7,00	30,0	186,23
Slagtesvin	Slagtesvin, delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv	Nudrift	0	0	0	0	0
		Ansøgt	20.000	5.000	30,0	114,0	633,65
Heste	Heste	Nudrift	4	4	-	-	1,74
		Nudrift	4	4	-	-	1,74
		Ansøgt	14	14			6,09
Sum		Nudrift					168,88
		Ansøgt					825,97
Ændringer alle produktioner							652,74

I vilkåret vedr. antallet af dyr er der givet mulighed for at vægtintervallet kan være lidt anderledes, så længe det samlede antal DE ikke overskrides.

Indretning anlægget og generelt om drift

Den eksisterende smågrisestald er indrettet med 2/3 fast gulv. Den nye stald indrettes med 31% fast gulv, 16% drænet gulv og 53% spalter. Smågrisestalden indeholder 12 sektioner, sygestier og udlevering. Slagtesvinestalden indeholder 8 sektioner, sygestier og udlevering. Incl sygestier og udlevering er der til smågrisene i alt ca. 6.200 stipladser, og ca. 5.800 stipladser til slagtesvin.

Det enkelte dyr bliver fodret efter dets behov, hvilket giver en mindre udskillelse af næringsstoffer i gødningen. Dette, sammenholdt med tildeling af beskæftigelsesmateriale, god management og god hygiejne, begrænser lugt og ammoniakfordampning i og fra stalden. Desuden er der opsat overbrusningsanlæg, som kan medvirke til at binde støv, og styre grisenes gøde-adfærd. Især i sommerhalvåret kan overbrusning være med til at opretholde en god hygiejne i stierne og derigennem reducere risiko for lugtgener. Overbrusningsanlægget bidrager desuden til nedkøling af grisene i varme perioder.

I ca. 1/4 af slagtesvinestalden vil der blive forberedt mulighed for gyllekøling. Gyllekøling bruges ikke som teknik til reduktion af ammoniakemission. Begrundelse for at etablere gyllekøling er primært at kunne anvende varmen til opvarmning af stier med mindre slagtesvin.

Hestene er opstaldet i bokse på halm med daglig udmugning/dybstrøelse. Der findes ikke alternative opstaldningsformer til heste, hvorfor det kan betegnes som BAT.

Ventilation

I eksisterende stald reguleres ventilationssystemet efter den aktuelle belægning. Der udføres en jævnlig rengøring (ved hvert holdskifte) og tilsyn af ventilationskanaler og ventilator, herved fjernes snavs mv. som kan yde modstand og forøge strømforbruget. Der gennemføres regelmæssig kontrol af temperatur- og luftfugtighedsfølernes indstilling og nøjagtighed. Der er trinløs styring af ventilatorer i staldene, hvilket regulerer luftcirkulationen efter behov, og giver dermed lavest mulig forbrug af energi. Det er oplyst, at der er etableret alarm på ventilationssystemet som udløses ved strømsvigt og høje temperaturer i stalden. Nødventilation styres derfor også automatisk og er batteridrevet.

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører fjerkræ- og svineproduktion, betragtes det som BAT (bedste tilgængelige teknik) når der etableres (delvis) lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperatur styring der sikrer temperaturkontrol og minimums-ventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation.

Slagtesvinestalden er et nyt koncept benævnt Intellifarm. Den ventileres med hybridventilation, hvor naturlig ventilation kombineres med mekanisk ventilation via gulvudsug under spalterne. Under stiernes

faste lejeareal etableres en luftkanal, og i gyllekanalens væg er der udsparring til en række huller, hvor gulvudsugget foretages. Princippet betegnes punktudsugning. Med denne metode fjernes 25% af luften under spalterne. Luften under spalterne indeholder 50% af lugtstofferne og 60% af ammoniakken.

Luften ledes til et biologisk filter, der renses luften, så ammoniakemissionen fra stalden reduceres med 42%, og lugten fra stalden reduceres med 37%. Miljøstyrelsen er kommet med en vejledende udtalelse omkring staldkonceptet (bilag 6), hvilket betyder, at stalden må bygges som teststald, uanset at staldsystemet ikke er på teknologilisten. Da teknologien ikke er endelig godkendt, skal der derfor ske afprøvning af stalden i 1-2 år.

Ventilationsafkastene fra smågrisestalden og afkast fra luftvaskeren i slagtesvinestalden er indtegnet på situationsplan (bilag 1).

Stald	Type	Maksimal ydelse pr. dyr
Smågrisestald	Kombi-diffus undertryk	Den maximale ydelse er 55 m ³ /time/gris
Slagtesvinestald	Naturlig/punktudsug	

Rengøring

Mellem hvert hold grise nedvaskes stierne med højtryksrensere og der anvendes koldtåge-desinfektion.

Teststald

Stalden på Vanløsevej opføres som en teststald. Dvs. at staldkonceptet med gulvudsug og rensning af luft skal testes med hybridventilation for at blive optaget på teknologilisten. Testperioden vil strække sig over 1-2 år. Varigheden afhænger af de opnåede testresultater.

- Der testes på 4 sektioner ud af de i alt 8 i den nye slagtesvinestald . De 2 sektioner ud af de 4 er reference – dvs. de kører uden gulvudsug og rensning i de dage, hvor der testes.
- Der er 7 test -perioder årligt, hvor der måles på ammoniak og lugt.
- Testperioden strækker sig over 6 dage a´ 24 timer.

Testperioden er sat til 6 dage, men formentlig vil den kun strække sig over 5 dage, så her er regnet "worst-case".

Antallet af testdage, hvor der ikke renses på ¼ af stalden, er således 42 dage årligt. Ansøger har indsendt en beregning af hvor meget mere ammoniak og lugtemission der kan forventes i det år, der testes.

Renseeffekt

De indsatte værdier er sat ud fra et forsigtighedsprincip. Der er i MELT indstillingen regnet med, at der kan fjernes 60% ammoniak og 50% af lugt i gulvudsugning. Producenten af anlægget forventer, at resultatet af testen vil vise væsentligt bedre resultater.

Der er flere rensere under afprøvning. Men det er kun tilladt at indsætte en luftrenser, der er på teknologilisten. På nuværende tidspunkt er der kun én renser på teknologilisten. Den har en dokumenteret effekt på 70% for ammoniak og 74% for lugt.

Da der dermed renses 70% af de 60 % der sendes gennem den biologiske luftvasker, bliver den samlede ammoniakrensning på 42% af den producerede ammoniak. Reduktionen på lugt er tilsvarende 74% af de 50% der sendes gennem luftvaskeren, altså 37%

Der er stillet vilkår om at der senest 3 måneder før ibrugtagningen af stalden, skal indsendes dokumentation i form af en teknisk beskrivelse af kombinationen af det valgte luftrensningsanlæg – der skal være på teknologilisten på det tidspunkt-, og det i denne miljøgodkendelse godkendte staldanlæg. Den tekniske beskrivelse skal indeholde oplysninger, der dokumenterer, at de ovenfor beskrevne reduktioner kan opnås. Staldanlægget må ikke tages i anvendelse før Sorø Kommune har accepteret den indsendte dokumentation. Vilkårene fremgår af vilkår 17 til 26.

Miljømæssige konsekvenser ved at gennemføre testen

For at dokumentere konsekvensen af at gennemføre testen så som øget lugt og ammoniak til omgivelserne, er der udarbejdet en fiktiv ansøgning, hvor ¼ af dyrene (5000 stk.) produceres i en særskilt stald. I denne stald renses afgangsluften ikke i 1008 timer årligt (42 dage x 24 t). I stedet for en virkning i 8.700 timer, er der regnet med virkning i 7.692 timer.

Nedenstående viser resultat ved 50% ammoniakreduktion og 37% lugtreduktion i henholdsvis den almindelige drift og i den periode testen gennemføres.

	Staldanlæg ved alm. drift	Staldanlæg på årsbasis i teståret
	8700 timer	7692 timer
Lugt, geneafstand samlet bygelse	747 m	754 m
Ammoniakemission	4.706	4.849
Samlet dep.på moseområde-mod nord	8,2	8,8
Merdeposition	6,0	6,4

Lugtgenafstanden øges med ca. 7 m til 754 m. Da den vægtede gennemsnitsafstand til nærmeste samlede bebyggelse er på 800 m holder lugtgenerne sig under de lovmæssigt fastsatte krav – også i teståret.

Ammoniakemissionen øges med 143 kg årligt. Det giver en øget merdeposition på mosen ved søen mod nord på 0,4 kg N årligt i det år testen gennemføres.

I forhold til BAT-beregningerne holder stalden i testperioden sig fortsat væsentligt under den beregnede emissionsgrænseværdi på 7010 kg N.

Det er Sorø Kommunes vurdering, at den beskudne merudledning af ammoniak og lugt der vil være når stalden testes, ikke vil have betydning for nærliggende natur eller overskride lugtgenekriteriet.

3.2 Håndtering af husdyrgødning, opbevaringslagre og kapacitet

Gødningsproduktion

Husdyrbrugets gødningsproduktion - nudrift

Dyreart	Antal	Gødnings-type	Norm (t/dyr)	Gødnings-mængde gylle (ton)	Gødnings-mængde dybstr. (ton)
Smågrise (7-30 kg)	35.900	Gylle	0,144*0,867	4.482	
Heste	14	Dybstr.	5,13/12*6		10
Vand fra befæstede arealer	0				
Vaskevand maskiner	0				
Samlet mængde				4.482	10

Normtal er korrigeret for vægt. 0,867

Husdyrbrugets gødningsproduktion – ansøgt drift.

Dyreart	Antal	Gødnings- type	Norm (t/dyr)	Gødnings- mængde gylle (ton)	Gødnings-mængde dybstr./ Staldgødning (ton)
Slagtesvin (30-114 kg)	20.000	Gylle	0,47*1,157	10.877	
Smågrise (7-30 kg)	40.000	Gylle	0,144*0,867	4.994	
Heste	14	Dybstrøelse	5,13/12*6		42
Vand fra befæstede arealer	0			0	
Vaskevand maski- ner	0			0	
sum				15.871	42
Fradrag telt- overdækning				1.064	
Samlet mængde gylle/fast gødning				14.807	42
Tørstof fra separa- tion					1.925
Samlet Væskefrak- tion fra separation/ tørstof plus heste- møg				12.882	1.967

Normal er korrigeret for vægt

Gylleseparering

Det er ønsket at etablere et gylleseparationsanlæg. Der er tale om et stationært anlæg, hvor skruepresse og gødningslager etableres i et gødningshus.

Ved separeringen skilles gylle i en fiberfraktion og en væskefraktion. Væskefraktionen indeholder hovedparten af kvælstoffet og hovedparten af fosfor. Fiberfraktionen indeholder en tilsvarende mindre del næ-

ringsstof og har op til 35% tørstof. Det er forskelligt fra metode til metode, hvordan næringsstofferne fordeles.

Formålet med at separere gyllen er at optimere anvendelsen af kvælstof, at få fjernet fosfor og spare på transport af "væske" til aftalearealer.

Skruepressen fungerer med en elmotor. Fiberfraktionen kommer ud af pressens udløb og falder direkte ned på støbt plads. Denne plads er indrettet som opbevaring til fast husdyrgødning med afløb til tank. Pladsen er dimensioneret, så der er plads til tørfraktion fra 1,2 mdr.

Der separeres gylle dagligt. Gyllen tages fra staldenes fortanke. Separatoren kører kontinuert. Der er fra fabrikanten ikke specifikationer for støj fra el-motoren, idet støjniveauet er så lavt, at det vurderes som underordnet. Desuden er separatoren placeret indendørs, så evt. støj vil være dæmpet.

Tørfraktionen afhentes med lastbil. Hvis der er en tørstofprocent på mere end 25%, kan tørstofproduktet opbevares i markstak hos modtager. Dette forudsætter, at byggebladet vedrørende opbevaring af tørstof-fraktionen af separeret gylle følges. Af byggebladet fremgår det bl.a. at der skal foretages tørstofanalyser mindst én gang om måneden. Prøveren skal udtages af et akkrediteret firma.

Det vurderes, at der ikke i forbindelse med separeringen er anledning til væsentlig støj. Det kan ikke vurderes, om separationsprocessen giver anledning til øget lugt, og der foreligger ikke nogen afprøvningsoplysninger omkring dette.

Beregningerne er baseret på AgroTech's rapport over Infarm FiberMaster (marts 2013).

Separationsproduktet

Der produceres 14.807 t gylle på ejendommen. Ifølge rapporten går ca. 12-14 % til tørfraktion.

	Årlig produktion
Gylleproduktion	14.807 t
Fiberfraktion	1.925 t (13%)
Væskefraktion	12.882 t

Fordeling af næringsstoffer i de forskellige fraktioner

Generel fordeling af næringsstofferne ved anvendelse af en skruepresse (jf. rapport) fremgår af nedenstående tabel:

	% total N	% P
Væskefraktion	83	71

Fiberfraktion	17	29
---------------	----	----

Der produceres 820 DE i rågylle, med et indehold på 69.533 kg N og 16.473 kg P. I dette tal indgår 3024 kg kvælstof fra renevandet fra det biologiske filter.

Ifølge oplysningerne i ansøgningen vil væskefraktionen efter gyllesepareringen indeholde 57.712 kg N (83% af rågyllets N) og 11.696 kg P (71 % af rågyllets P). Væskefraktionen af separeret gylle kan udnyttes mere effektivt af afgrøderne på marken. Derfor kan man regne den separerede gylle som om der går 120kg N pr. DE i stedet for normalt ca.100 kg N pr. DE, forudsat at fiberfraktionen ikke får et lavere indhold end 40 kg N/DE.

Fiberfraktionen indeholder 11.821 kg N (17 %) og 4.777 kg P (ca. 29 %). For at overholde kravet om at ingen fraktion må indeholde mindre end 40 kg N/DE skal antallet af dyreenheder i fiberfraktionen mindst udgøre 11.821 kg N: 40 kg N/DE = 296 DE. I Væskefraktionen er dermed 820 DE-296 DE =524 DE. Dermed er der i væskefraktionen 57.720 kg N/524 DE = 110 kg N/DE.

Oplysningerne om antallet af dyreenheder der er indeholdt i de respektive fraktioner har betydning for udregningen af harmoniarealet (det areal, der mindst skal være til rådighed, til at sprede henholdsvis væske og fiberfraktionen på) i godkendelsen af udspretningsarealerne

Væske- og fiberfraktionen er indsat i it-systemet i de mængder som det fremgår af ovenstående. Både væskefraktionen og fiberfraktionen afsættes til 3. mand. Modtagelse af såvel væskefraktion som fiberfraktion kræver godkendelse efter husdyrgodkendelseslovens § 16.

De her angivne oplysninger om indholdet af næringsstoffer i den producerede gylle, og kravet til harmoniareal skal danne udgangspunkt for godkendelsen af de arealer, der skal modtage fiber og væskefraktionen.

Det er kommunens vurdering, at hvis de angivne næringsstofmængder passer og de indgår i godkendelsen af arealerne, vil der ikke på grund af separationsprocessen opstå problemer i forhold til den mængde af næringsstoffer, der føres videre. Der er stillet vilkår, der sikrer, at der udtages prøver af de to fraktioner i en treårig periode for at sikre at næringsstofmængderne stemmer overens med forudsætningerne. Efter den treårige periode, er det tilstrækkeligt at udtage prøver af fiberfraktionen og på baggrund heraf beregne næringsstofindholdet i væskefraktionen.

Krav til udnyttelsen af kvælstof

Det er i ansøgningsmaterialet angivet at 83 % af kvælstoffet ender i væskefraktionen for så senere at blive fordelt på markerne med en udnyttelsesprocent på 85. Da det samlede krav til den andel af kvæl-

stoffet der skal udnyttes af fiberfraktionen og den flydende del mindst skal være lige så stor som den del der skal udnyttes i rågyllen, kan der stilles følgende regnestykke op:

Der er 69.533 Kg N i rågyllen. Udnyttelsesprocenten for gylle er 75, hvilket betyder at 52.150 kg N udnyttes af afgrøderne.

I den tynde del af den separerede gylle er der ifølge ansøgningen 57.712 kg N. Udnyttelsesprocenten for væskefraktionen er 85, hvilket betyder at 49.055 kg N udnyttes.

Dette indebærer, at der skal stilles krav til aftageren af fiberfraktionen, at mindst $52.150 - 49.055 = 3.095$ kg N skal udnyttes af afgrøderne, når fiberfraktionen bruges til gødning. Udnyttelsesprocent = $3.095 \text{ kg N} / 11.821 \text{ kg N} = 0,26 = 26\%$.

Det fremgår af reglerne om jordbrugets anvendelse af gødning, at producenten af forarbejdet gødning skal oplyse aftagerne om udnyttelsesprocenter i de forskellige fraktioner. Det er derfor kommunens vurdering, at det ikke er nødvendigt at stille vilkår om dette i denne godkendelse, men blot her redegøre for, hvilke udnyttelsesprocent der forventes at være gældende for fiberfraktionen.

Opbevaring af flydende husdyrgødning

Beholder	Type	Overdækning	Byggeår	Kontrol	Kapacitet
Gyllebeholder 1	Betonbeholder	Telt	1999	2009	3.500
Gyllelagune	Gyllelagune	lukket			8.000
Opbevaringskapacitet i alt					11.500

Al husdyrgødning fra svineproduktionen er gylle, der separeres. Før udvidelsen er der en gyllebeholder med en kapacitet på 3.500 m³ (diameter ca. 35 m, højde over terræn ca. 2,7 m). I forbindelse med udvidelsen bygges der en gyllelagune på 8000 m³ og den gamle tank forsynes med teltoverdækning.

Opbevaring af fiberfraktion og fast hestemøg

Fiberfraktionen og hestegødningen opbevares i fiberhus, der indrettes som en møddingsplads, dvs. med afløb til opsamlingsbeholder. Fiberfraktionen og hestemøg hentes en gang om måneden. Modtageren af hestemøg og fiberfraktion skal oplyses om, at hestemøget skal opbevares på møddingsplads eller tilsvarende, der overholder kravene i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Fiberfraktionen kan opbevares i markstak, hvis anvisningerne i byggeblad vedrørende opbevaring af tørstoffractionen af separeret gylle.

Opbevaringskapacitet

Der vil blive produceret ca. 14.807 t/år, dvs. ca. 1.074 m³ gylle pr. måned. Uden gylleseparering er der behov for 11.105 m³ opbevaringskapacitet for at opnå 9 mdr. opbevaringskapacitet.

Ved separeringen fjernes 12-14% af mængden i tørstof. Der er hermed en rest på 12.882 m³ der skal opbevares på ejendommen. Der er hermed 11 mdr. opbevaringskapacitet på ejendommen.

Der produceres årligt til sammen 1.967 ton fiberfraktion/hestemøg, svarende til 164 ton om måneden. Tørstoffractionen har en estimeret vægtfylde på 700 kg pr. m³. Det vil sige at der produceres 164.000 kg/700 kg pr. m³ = 234 m³.

Fiberhuset er på 95 m² og er 4 m i højden. Der forventes at kunne opbevares ca. 190 m³ tørfraktion i huset. Der vil dermed være en kapacitet i huset på 190 m³/ 234 m³ pr. måned = 0,8 måneder. Der vil blive hentet fiberfraktion 2 gange om måneden.

3.3 Foder

Foderplaner udarbejdes i samarbejde med konsulent, og det sikres, at der anvendes den nyeste viden. Minimum 4 gange årligt gennemgås foderplaner for optimeringer. Foderet tilsættes fytase for at optimere udnyttelsen af fosfor i foderet. Både ved smågrisene og slagtesvinene anvendes der fasefodring for at optimere foderoptaget. Foderet er tilpasset dyrenes behov i de forskellige vægtintervaller, og der er som virkemiddel til at reducere udslippet af ammoniak fra stalden, reduceret i mængden af FE (foderenheder) pr. kg tilvækst i forhold til normen. Der er stillet vilkår, vilkår 27 om fodringen af slagtesvinene.

Med det fodringsvilkår, der er sat af hensyn til reduktion af ammoniak, opnås samtidig en reduktion af fosforudledningen fra slagtesvinene så det overholder kravet til bedste tilgængelige fodringsteknik vedrørende fosfor.

Soya bliver leveret i korngrav og føres derfra med snegl til råvaresiloer i foderladen. Mineraler leveres i bigbags og placeres direkte i foderladen. Der er 2 eksisterende udendørs gastætte kornsiloer, hvor den højeste er 18 meter høj og deres kapacitet er på hhv. 694 m³ og 1062 m³ og udendørs vådblandetank til fodermidler. Færdigblandet vådfoder opbevares i blandetanke og pumpes derfra med fodringssystemet ud i staldene. Der etableres 2 nye gastætte kornsiloer med en højde på 18,6 m og en samlet kapacitet på 4000 m³.

Nedenstående viser foderforbrug i kg.

	Smågrise	Slagtesvin	I alt
Vand		9.890.254	9.890.254
Valle	-		-
H-pro	99.656		99.656
Hvede	159.472	2.665.464	2.824.936
Soja	121.876	660.819	782.695
Byg	43.960		43.960
Havre	-	342.460	342.460
EP120	238.376		238.376
Mineraler			
SM	11.268		11.268
Mineral UN	47.136		47.136
Mineral SL	-	139.415	139.415
Brød/mælk	2.094.616		2.094.616

3.4 Energiforbrug

Standard energiforbrug:

Ressource	FØR	EFTER	Opbevaring (f.eks. tanktype, bygning eller indretning)
Elforbrug i normal kWh (Regneark EnergiMidt)	Ca. 112.739	Ca. 408.298	
Varme kWh (Regneark EnergiMidt)	Ca. 14.895	Ca. 317.363	
Elforbrug oplyst af ansøger	Ca. 192.000	*	
Dieselolie til minilæsser	500	1000	Dieseltank, indendørs på støbt gulv

* energiforbrug både til el- og varme i eftersituationen, er vanskeligt at estimere. De indsatte værdier er normal. Her er forbruget sat ud fra hjemmelavet foder. Men der er ikke taget forbehold for ændret energiforbrug pga. gyllekøling, som hhv. giver øget udgift til el- men samtidig sparer varme til en væsentlig del af varmen i slagtesvinestalden. Anvendelse af hybridventilation i stalden sparer ca. 30% af energiforbrug til ventilation i slagtesvinestalden, - men samtidig skal der anvendes en luftrenser, hvilket også er energiforbrugende. Energibehov til drift af gylleseparatur er endnu ukendt.

Det forventes, at den sparede energi til ventilation kan betale for energien til luftrenseren.

Energibesparende tiltag

For at spare på energien, og dermed leve op til referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører fjerkræ og Svineproduktion, anvendes der følgende tiltag (BAT):

- der er etableret (delvis) lavenergibelysning, (udskiftningen vil foregå efterhånden som elpærerne springer)
- eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring, der sikrer temperaturkontrol, og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation.
- Ventilationssystemer er optimeret og dimensioneret og reguleret efter den aktuelle belægning.
- De enkelte staldafsnit udtørres med varmeblæser efter vask, inden der indsættes nye grise. På den måde undgås det at ventilere unødigt, samtidig med at det undgås, at temperaturen i stalden er for lav og luftfugtigheden er for høj, når der indsættes grise, idet dette kan medføre unødigt svineri i stalden.
- Der sørges for jævnlig inspektion og rengøring af ventilationskanaler og ventilatorer.
- Der sørges for, at unødigt belysning og andet energispild undgås.
- Hvor det er muligt, er der opsat lavenergi lysstofrør/elpærer.
- Nyt male-blandeanlæg reducerer el-forbrug
- Udendørs belysning benyttes kun i nødvendigt omfang.
- Smågrisestalde opvarmes med censor-varmelamper.
- Der anvendes ny teknologi i slagtesvinestalden, idet staldkonceptet indebærer 75% naturlig ventilation, der reducerer el-forbruget med minimum 30%. Der punktudsuges 25% af luften under stierne.
- Gulvudsug reducerer mængden af luft der skal igennem rensningsanlæg.
- Der etableres gyllekøling i en mindre del af slagtesvinestalden. Varmen der genindvindes ved køling bruges til gulvvarme i slagtesvinestalden.

3.5 Vandforbrug

	FØR	EFTER
Drikkevand*/foder	4.200 m3	13.880 m3
Drikkevandsspild*	539 m3	2.100 m3
Vaskevand (stalde)	718 m3	1.300 m3
Vaskevand (maskiner)	0 m3	0 m3

Markvanding	0 m3	0 m3
Staldtoilet og bolig	170 m3	170 m3
Samlet vandforbrug normalt	Ca. 5.036 m3	Ca. 17.450 m2

*(Håndbog i svinehold 2007)

Ejendommen forsynes med vand fra Nyrup vandværk. Staldene vaskes med alm. højtryksrenser med koldt vand. Regnvand fra tage og befæstede arealer føres gennem faskiner, jf. vedlagte beliggenhedsplan. Afledning af tagvand kræver en udledningstilladelse, som bliver lavet i forbindelse med byggesagsbehandlingen.

Vandbesparende foranstaltninger (BAT)

Ifølge BREF der vedrører fjerkræ og svineproduktion, anvendes der BAT når der er anvendes højtryksrensning til vask af stalde, og når drikkenipler er placeret over trug.

- Der foretages højtryksvask af stalde mellem hvert hold af grise.
- Drikkenipler placeres over fodertrug, så spild undgås.
- Stalde sættes i blød inden vask, hvilket nedsætter forbruget af vand.
- Drikkevandsnipler mm efterses og udskiftes når det skønnes nødvendigt.
- Vandforbruget registreres og monitoreres løbende for at forebygge spild og for at undgå eventuelt ødelagte vandrør.

Spildevand

	Før udvidelsen	Efter udvidelsen	Ledes til
Vaskevand fra stalde	718 m ³	1300 m ³	Gyllebeholder
Vaskevand (maskiner)	0	0	0
Vand til øvrige formål og sanitet	170 m ³	170 m ³	Bundfældningstank
Vand fra befæstede arealer	0	0	
Regnvand på tage	797 m ³	2669 m ³	Afledes til 10 m ³ faskiner

Vaskevand fra stalde føres til gyllebeholder, og er medregnet som normtal i gødningsberegningen.

Der afledes tagvand fra eksisterende bygninger til faskiner. Afledningen af tagvand kræver udledningstil-ladelse.

Sanitært spildevand fra medarbejderrum i stalden afledes til dræn via bundfældningstank (kommunal tømningssordning). Ejendommen vil ligesom andre ejendomme i området skulle leve op til spildevandspla-nen. Dette har dog ikke betydning for miljøgodkendelsen.

3.7 Råvarer og hjælpestoffer

Pesticider og medicin

Der anvendes ikke pesticider til produktionen, da dyrkning af jorden foregår fra anden virksomhed. Ren-gøringsmidler og desinfektionsmidler til stalde opbevares i magasinrum i eksisterende stald. Medicin op-bevares i medicinskab, der hører til de respektive stalde. Her opbevares også brugte kanyler og flasker frem til aflevering.

Oplag af olie og kemikalier

Der anvendes ikke fyringsolie i produktionen. Til minilæsseren anvendes 1000 l dieselolie om året, der opbevares i olietank på fast støbt gulv i eksisterende driftsbygning ved smågrisestalden, se situations-plan. Der opbevares ikke sprøjtemidler eller fluemidler, da markdriften ikke drives fra ejendommen og fluebekæmpelsen foregår med rovfluer. Rengøringsmidler og desinfektionsmidler opbevares i magasin- rum i eksisterende smågrisestald.

Råvarer til foderblanding

Soya bliver leveret i ny korngrav på 60 m³ og føres derfra med snegl til råvaresiloer i foderladen. Minera- ler leveres i bigbags og placeres direkte i foderladen. Der er 2 eksisterende udendørs gastætte kornsilo- er, hvor den højeste er 18 meter høj og de har en opbevaringskapacitet på henholdsvis 694 m³ og 1062 m³ og udendørs vådblandetank til fodermidler. Færdigblandet vådfoder opbevares i blandetanke og pumpes derfra med fodringssystemet ud i staldene. Der etableres 2 nye gastætte kornsiloer med en høj- de på 18,6 m og en samlet kapacitet på 4000 m³.

3.8 Affald

Fast affald

Fast affald + EAK- kode	Nudrift	Ansøgt	Opbevaring	Bortskaffelse
-------------------------	---------	--------	------------	---------------

Papir, pap, diverse Småt brændbart 15 01 01	1000 kg	3000 kg	I foderlade	Dagrenovation kommunal ordning el genbrug
Spraydåser	100 kg	100 kg	I foderlade	Genbrugsplads
Andet (f.eks. slam til gødningsformål)	/	/	/	/

Døde dyr

Nudrift: Ca. 1.077 smågrise svarende til ca. 11 t.

Ansøgt: Ca. 400 slagtesvin (28 t) og ca. 1.200 smågrise svarende til ca. 12 t.

Døde slagtesvin opbevares på fast areal med overdækning. Smågrise opbevares i container. Døde dyr afhentes af DAKA og normalvis indenfor 24 timer efter anmeldelse, hvis ikke det er op til weekend eller helligdag. Afhentningstidspunktet vil normalvis være indenfor en normal arbejdstid.

Placering af døde dyr fremgår af situationsplanen.

Olie- og kemikalieaffald

Type + EAK-kode	Nudrift	Ansøgt	Opbevaring	Bortskaffelse
Jern/metal 02 01 10	intet	Intet		Produkthandler, afhentes efter behov
Veterinært affald (ka- nyler, tomme medicin- flasker) 18 02 02	50 kg	150 kg	I medicinskab på kontor/i dertil indrettet emballage	Brugte kanyler og embal- lage afleveres til kom- munal modtageordning.
Andet	/	/	/	/

3.9 Driftsforstyrrelser og uheld

- Der vil kunne forekomme uheld med spild af husdyrgødning, f.eks. ved flytning af gylle eller pumpe-slanger kan springe læk.
- Der vil kunne forekomme fejl i foderblandingerne.
- Olietanke kan springe læk.

Gener i forbindelse med uheld

- Ved et gylleudslip kan der ske forurening af vandmiljøet.

- Fejl i foderblandinger vil kunne give overdoseringer af næringsstoffer til gene for både dyr og miljø.

Minimering af risiko for uheld

- Der vil blive udarbejdet en beredskabsplan for ejendommen, og denne følges ved evt. uheld.
- Ved uheld med gylle eller olie-/kemikalier kontaktes den lokale miljøvagt og der vælges de bedste oprydnings-/forebyggelsesforanstaltninger, således at gene og risiko for forurening bliver mindst mulige (f.eks. opdæmning med halmballer, jord el. lign.).
- Alle medarbejdere er udstyret med en mobiltelefon, ved et evt. uheld der kan have miljømæssige konsekvenser ringes 112 og kommunen Teknik og Miljøforvaltning kontaktes på 57 87 60 00 og/eller send en mail til Landbrug@soroe.dk.
- Pumpning af gylle vil altid være under opsyn.
- Der udarbejdes mindst 4 gang årligt foderplan, for optimering af effektivitet og miljø.

3.10 Egenkontrol

For at sikre at der gennemføres en ordentlig egenkontrol er der fastsat vilkår hertil.

Vilkår om egenkontrol fremgår af vilkår 59-66.

4. Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Flere af de efterfølgende oplysninger findes allerede under de enkelte afsnit i miljøredegørelsen, men bliver hermed opsummeret.

4.1 Management

- Der er udarbejdet en beredskabsplan, som også er tilgængelig på et sprog medarbejderne kan forstå.
- Bedriftens medarbejdere vil blive uddannet løbende gennem kurser, efter-uddannelse og deltagelse i erfa-grupper.
- Der føres jævnligt tilsyn med diverse funktioner i staldene, såsom fodermaskiner, ventilation og biofilter.
- Medarbejdere vil blive orienteret om ejendommens miljøgodkendelse og være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug. Ikke genbrugbart affald køres i deponi på den lokale genbrugsplads.
- Rengøring i og omkring ejendommen foretages jævnlig for at undgå uhygiejniske forhold og for at nedsætte risikoen for tilhold af eventuelle skadedyr, samt for at mindske risikoen for lugtgener for omkringboende.

Bedriften drives generelt efter retningslinjerne i "Godt landmandskab".

Det er kommunens vurdering, at hvis forudsætningerne i denne miljøgodkendelse følges, bruges der BAT indenfor management.

4.2 Bedste tilgængelige foderteknologi

Foderplaner udarbejdes i samarbejde med konsulent, og det sikres, at der anvendes den nyeste viden. Minimum 4 gange årligt gennemgås foderplaner for optimeringer. Foderet tilsættes fytase for at optimere udnyttelsen af fosfor i foderet. Både ved smågrisene og slagtesvinene anvendes der fasefodring for at optimere, så foderet er tilpasset dyrenes behov i differentierede vægtintervaller. Der er i forhold mængden af foder pr. kg. tilvækst for slagtesvinene indsat begrænsninger for dels at leve op til kravet til BAT for fosforudskillelse og for at mindske ammoniakdepositionen til nærtliggende naturområder.

Der er sat fodervilkår i vilkår 28.

4.3 Bedste tilgængelig staldteknologi

Smågrisene er opstaldet i stier med 2/3 fast gulv svarende til referencen.

Slagtesvinene er opstaldet i stier med 1/3 fast gulv og 2/3 spalter. Dette staldsystem svarer til referencen.

Stalden er udstyret med Hybrid ventilation, en kombination af naturlig ventilation og mekanisk ventilation. Under stiernes faste lejeareal etableres en luftkanal, og i gyllekanalens væg er der udsparring til en række huller, hvor gulvudsuget foretages. Princippet betegnes punktudsugning. Med denne metode fjernes 25 % af luften under spalterne. Denne luft ledes til et biologisk filter, der renser luften, så ammoniakemissionen fra stalden reduceres med 42%, og lugten fra stalden reduceres med 37%.

Med baggrund i forsøg udført af Videncenter for svineproduktion er det dokumenteret, at der med en lille andel af det samlede luftskifte kan opsamles en stor del af emissionen af lugt og ammoniak.

Det beskrevne anlæg overholder de krav der er til den bedste staldteknologi, forudsat at testene viser at der ikke udledes mere ammoniak og lugt end forudsat.

I tilfælde af, at resultaterne viser, at de forventede reduktioner ikke kan opnås, er der stillet alternative vilkår, der sikrer at ammoniak- og lugtemissionen ikke overstiger de angivne værdier i ansøgningen. Vilkårene fremgår af vilkår 40-43.

Emissionsgrænseværdier for ammoniak

Der er foretaget en BAT beregning, jf. Miljøministeriets Vejledende emissions-grænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Der er taget udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier fra maj 2011.

Der er tale om en ændring i produktion. Såvel smågrise som slagtesvin skal derfor overholde de vejledende emissionsgrænseværdier (e-grænseværdi). Der er ikke emissionsgrænseværdier for heste.

Produktion i nyt anlæg:

Dyreart	Antal	e- grænse- værdi * kg N/dyr	Korrigeret e-grænse værdi ** Kg N/dyr	Bereg- net BAT- krav Kg N	Faktisk Emission pr. dyr Icl. lagerbidrag	Faktisk emis- sion Sum kg N
Slagtesvin*	20.000	0,244	0,28	5.600	0,17	3.454
Smågrise	40.000	0,0366	0,033	1.336	0,03	1178
Heste	14		5,25	74	5,25	74
Emissions- gr.værdi samlet				7.010	Faktisk emis- sion fra anlæg sum	4.706

*Emissionsgrænseværdierne for stalde med gyllesystem fremgår af vejledninger for hhv. slagtesvin og smågrise fra miljøministeriet af maj 2011. Her er valgt værdier for nye stalde, tabel 1a.

**Slagtesvin emissionsgrænseværdi:

$$0,30 - (((0,30 - 0,21)/(750 - 210)) \times (\text{antal DE i slagtesvin} - 210)) \sim \mathbf{0,244}$$

** Ved afvigende vægtgrænser skal emissionsgrænseværdien korrigeres efter følgende ligning:

$$\text{Korrektion vægt slagtesvin: } (\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times (13,23 + 0,1872 \times (\text{afgangsvægt} + \text{indgangsvægt})) / 2994. \text{ Det svarer her til: } (114 - 30) \times (13,01 + 0,177 \times (114 + 30)) / 2821 \sim \mathbf{1,146}$$

** korrektion vægt smågrise: $(\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times (13,01 + 0,177 \times (\text{afgangsvægt} + \text{indgangsvægt})) / 493 \sim \mathbf{0,914}$

Ejendommens samlede BAT-emissionskrav er således: 7.010 kg N/år.

Det generelle ammoniakemissionskrav (aflæst i IT-systemet)	8.318 kg N/år
---	---------------

Det beregnede BAT-emissionskrav (udregnet ovenfor)	7.010 kg N/år
Den faktiske ammoniakemission (aflæst i IT-systemet)	4.706 kg N/år

Ejendommen overholder både BAT-kravet og det generelle reduktionskrav, idet den faktiske emission er 4.706 kg NH₃. Dette skyldes luftrensning i stalden, overdækning af gylletanke og fodertilpasning.

Kommunen har stillet vilkår til begrænsningen af ammoniakemissionen i vilkår 5 i form af krav til staldsystemer og vilkår 26 i form af krav om fast overdækning af gyllebeholderen og vilkår 16 til 25 om dokumentation for luftrensningens virkning og vilkår 28 om fodertilpasning.

Desuden er der stillet alternative vilkår til opfyldelse af en maksimal ammoniakemission på 4.706 kg, i tilfældet af at målingerne viser at der ikke opnås de beregnede emissioner med den nye staldteknologi og luftrensning. De alternative vilkår findes i vilkår 41 til 44.

4.4 BAT i forhold til fosfor

Da gyllen separeres er det meget enkelt at styre tildelingen af fosfor til arealerne. Da gylleseparering ikke er en almindelig teknologi, kan BAT-kravet jf. miljøstyrelsens vejledninger ikke erstattes af gylleseparering.

Fosforindholdet i den mængde gødning der produceres på anlægget må for slagtesvin maksimalt være 20,5 kg P/DE ab lager for slagtesvin. Med 634 DE, svarer det til 12.997 kg P.

Fosforindholdet i den mængde gødning, der produceres på anlægget må for smågrise maksimalt være 27,8 kg P/DE ab lager. Med 186 DE svarer det til 5.171 kg P.

For at overholde BAT for fosfor må gødningen derfor maksimalt indeholde 18.168 kg P. Med det fodringsvilkår der er sat med henblik på at reducere ammoniakemissionen til 4.706 kg N/år, vil gødningen fra smågrise og slagtesvineproduktion indeholde 16.473 kg P ab lager og BAT-kravet er overholdt. Der er sat fodringsvilkår, vilkår 27 som sikre begrænsning i ammoniakemissionen og overholdelse af BAT-fosforkravet.

4.5 Energi og vandbesparende foranstaltninger

Efterlevelse af BAT krav – krav til anvendelse af bedste tilgængelige teknik på energi og vandområdet er beskrevet i afsnit 3.4 og 3.5. Det er kommunens vurdering, at de beskrevne måder at håndtere forbruget af vand og energi lever op til BAT-kravene.

4.6 BAT ved opbevaring af gødning

BAT beskrivelse til gyllebeholder og lagune

Der vil anvendes følgende bedste tilgængelig opbevaringsteknik på ejendommen.

Den eksisterende gyllebeholder efterlever kravene i BREF-dokumentet. Dvs. at beholderen er en fast tank, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Sider og bunde er tætte og korrosionsbeskyttede. Tanken tømmes ca. 1 gang årligt for inspektion og evt. reparationer. Opbevaring af svi-negylle i gylletank, opfattes som BAT. Der er fastsat en lang række lovregulerede forhold der er med til at sikre lav ammoniakfordampning, og sikre lækager.

Disse regler indebærer normalt bl.a. 10 årig beholderkontrol. Da den eksisterende gyllebeholder ligger mindre end 100 meter fra en sø, skal der gennemføres beholderkontrol hver 5. år. Gyllebeholderen vil få fast overdækning i form af telt, derfor er der sikret en stabil lav ammoniakemission fra tanken, der er lavere end ved flydelag baseret på halmtilførsel.

Den nye gyllelagune er ligeledes BAT godkendt og efterlever kravene til BREF-dokumentet. Der udlægges membran efter sikkerhedsforskrifter. Der etableres kontroldræn. Der skal i lighed med gylletanke foretages 10-års beholderkontrol af lagunen. Det foretages i tørt tilstand.

Det er kommunens vurdering at opbevaring af gylle lever op til BAT-kravene.

4.7 Udbringning af husdyrgødning

BAT-krav i forbindelse med udbringning af gylle håndteres i miljøgodkendelsen af udspretningsarealerne, som skal udarbejdes inden produktionen af slagtesvin begynder. Ejeren af arealerne er Lunderød Aps. hvor størstedelen af arealerne er placeret i Holbæk Kommune, som derfor udarbejder miljøgodkendelsen.

5. Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg

I det følgende afsnit er der foretaget en vurdering af, om der fra det samlede anlæg vil være væsentlige negative konsekvenser for den omgivende beskyttede natur og de omkringboende.

5.1 Ammoniak

Tabet af ammoniak fra husdyrbrugets anlæg til omgivelserne, beregnes som summen af emissionen fra stalde og opbevaringsanlæg. Beregningen af emissionen baseres på oplysninger om husdyrholdet, staldanlæg, fodersammensætning og opbevaring af husdyrgødning.

Ammoniaktab i nudift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre

Stald	Før /efter	Ammoniaktab fra reference staldsystem (kgN/år)	Ammoniaktab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljøteknologi (kgN/år)	Effekt af foderoptimering m.m. (kgN/år)	Effekt af miljøtiltag lager (kgN/år)	Faktisk ammoniaktab fra stald og lager (kgN/år)
Små grise se-stald	Før	1492,08	1163,75	328,33	22,0%	0,00	0,00	0,00	1164
	Efter	1662,48	1296,66	365,83	22,0%	0,00	0,00	119,08	1178
Slagt esvin	Før	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Efter	9877,42	8134,36	1743,06	17,65%	3599,92	-55,20	470,03	3455
Heste	Før	0,00	21,02	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	21
	Efter		73,56						74
	Før	1492,08	1184,77	328,33	0,00	0,00	0,00	0,00	1185
	Efter	11539,9	9452,04	2108,89		3599,92	-55,2	589,11	4706

Tabellen stammer fra ansøgningssystemet

De dele af produktionen, der ændres, er omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav på 30 %. Kravet til maksimal ammoniakemission kan direkte aflæses i it-systemet. Derudover skal den samlede produktion vurderes og beregnes i forhold til BAT (Bedste tilgængelig teknologi). Den beregnende maksimale ammoniakemission i forhold til BAT er der redegjort nærmere for i afsnittet om BAT.

	Tilladte meremission i forhold til det generelle ammoniakkrav på 30 % (jf. ansøgning)	Beregnende tilladte meremission i forhold til BAT kravene
Samlet ammoniakemission	8.318 kg N	7.010 kg N

De skrappeste af ovenstående 2 ammoniakkrav skal overholdes. Derfor må den ansøgte produktion maksimalt have en ammoniakemission på 7.010 kg N/år.

BAT-emissionskravet er derfor overholdt. Den samlede emission efter udvidelsen fremgår af nedenstående skema.

	Emission før	Emission efter	Meremission
Samlet ammoniak-emission Jf. it-systemets tal	1185 kg N	4.706 kg N	4.133 kg N

Internationale naturbeskyttelsesområder og større sårbare naturområder

Det nærmeste Natura 2000 område (internationaler naturbeskyttelses-områder) er habitatområde nr. 137 ” Store Åmose, Skarresø og Bregninge Å” og ligger ca 5,7 km nordvest for staldanlægget.

Det nærmeste naturområde omfattet af husdyrbruglovens § 7, stk.1 nr. 2 (kategori 2 natur) ligger ca. 5,3 km nordvest for anlægget. Der er tale om et overdrev. Der er foretaget en beregning af den totale ammoniakdeposition fra anlægget til området. Beregningen viser, at den totale deposition fra produktionen til naturområdet er 0,0 kg N/ha/år.

Da afstanden til internationalt beskyttet natur er større end til kategori 2 natur, er det kommunens vurdering, at der heller ikke til disse områder vil være ammoniakdeposition fra anlægget.

Det er kommunens vurdering, at hverken kategori 2 natur eller naturtyper, der danner udpegningsgrundlag for internationalt beskyttet natur vil kunne påvirkes væsentligt af produktionen på Vanløsevej 24.

Kategori 3 natur

Ifølge husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens /2/ bilag 3 skal kommunen vurdere, om der er naturarealer benævnt kategori 3 natur, der vil blive påvirket af en merdeposition på over 1,0 kg N/ha/år. Kategori 3 naturtyper er heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 og ammoniakfølsomme skove.

Den nærmeste kategori 3 natur er en mose ca. 1.500 m nord for anlægget. Beregninger viser, at der til denne mose sker en merbelastning på 0,1 kg N/ha/år. Merbelastningen er således væsentlig lavere end den højst tilladte belastning.

Naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3

Sorø Kommune har desuden undersøgt om der inden for en afstand af 1.500 meter findes andre naturarealer beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, der evt. kunne blive påvirket af ammoniakemissionen

fra anlægget i en sådan grad, at det kan ændre naturtypens tilstand og dermed være i strid med naturbeskyttelseslovens § 3.

Ca. 100 meter nord for anlægget findes en beskyttet sø. Beregninger viser, at søen i det punkt der ligger nærmest anlægget modtager 6,0 kg N/ha/år mere end før udvidelsen. Ved beregningen, er der taget udgangspunkt i den smågriseproduktion, der er i den eksisterende stald lige før udvidelsen. Indtil sommer 2013 har der været produceret slagtesvin i stalden. Emissionen af ammoniak fra den daværende slagtesvineproduktion var højere end for smågriseproduktionen. Var der taget udgangspunkt i den daværende slagtesvineproduktion, ville merbelastningen udgøre 4,5 kg N/ha/år. I praksis, set over en årrække, er meremissionen beskrevet i de kommende afsnit således mindre og beregningerne kan derfor betragtes som en worst-case beregning af **mer**-belastningen.

Resultaterne af en udvidelse af en produktion i en merbelastning på over 1 kg nitrat til et naturområde, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, skal kommunen vurdere, om denne merbelastning vil føre til en ændring af naturområdets tilstand.

Uanset om udgangspunktet er den tidligere slagtesvineproduktion eller smågriseproduktionen er merbelastningen på over 1 kg og kommunen vurderer derefter på om den **samlede** belastning fra hele produktionen vil medføre en ændring af de § 3 beskyttede naturtypers tilstand.

Sorø Kommune var den 24. januar 2014 på besigtigelse ved søen. Der er tale om en sø opstået i forbindelse med råstofgravning. Søen har derfor generelt meget stejle sider og en stenet bund, som kun få steder var bevokset med større planter. Søen bruges til "put and take". Der blev ikke fundet tegn på tilledning af drænvand fra de omliggende marker. Vandet var klart med stor sigtddybde, og bundens sten kun svagt bevoksede med alger.

Det var koldt og stedvist var der et tyndt islag på søen. Men det lykkedes alligevel at fange lidt smådyr med dørslagsketcheren et sted, hvor bunddybden var under 1 m og der var rørvækst: Dyrelivet bestod af en del døgnfluenymfer, enkelte vandbænkebidere, vårfluelarver (limnephilidae), vandnymfenymfer (ja, det hedder de), og en enkelt ubestemt snegl. Derudover var der nogle få larver af tovingede, så vidt vides uden kendt indikatorværdi for søens tilstand. Af egentlige vandplanter blev der fundet kildemos og vandformen af vandspir.

Alt i alt er der tale om en ikke særligt eutrofieret sø, som trods "put and take" aktiviteterne vurderes at ligge i den bedre ende af småsøerne. Søers eutrofiering er helt overvejende relateret til belastningen med fosfor.

Afsætning af ammoniak fra anlægget falder hurtigt med afstanden. Den beregnede merbelastning på 6,0 kg N/ha/år er således beregnet til det nærmeste punkt i søen. Totalbelastningen fra anlægget er i dette punkt 7,8 kg N/ha/år. En beregning til den midterste del af søen viser en totalbelastning fra anlægget på 2,4 kg N/ha/år og til den fjerneste ende viser beregningen en totalbelastning fra anlæg til søen på 1,3 kg N/ha/år. Den nærmeste del af søen strækker sig i en lille bugt ned mod anlægget, hvor den midterste del af søen er langt bredere. Da der netop er tale om en sø, vil vandet blandes rundt og den samlede næringsstofpåvirkning vil være et vægtet gennemsnit af belastningerne de forskellige steder i søen.

Det er kommunens vurdering, at den gennemsnitlige totalbelastning fra anlægget til søen vil være omtrent 2,8 kg N/ha/år. Baggrundsbelastningen i Sorø kommune er på 13,3 kg N/ha/år, så det har næppe væsentlig betydning for tilstanden i søen, at der fra anlægget tilføres ca. 2,8 kg N/ha/år oven i baggrundsbelastningen. Samlet set vil den fremtidige belastning være 16,1 kg N/ha.

Natur- og Miljøklagenævnet har i flere afgørelser tilkendegivet at tålegrænsen for de små næringsstofpåvirkede søer og vandhuller i det åbne land, som efter en konkret vurdering ikke svarer til de næringsfattige søer i Tålegræsenotatet (nu opdateret jf. /7/), vil kunne tåle en højere ammoniakdeposition uden at ændre tilstand. Det er kommunens vurdering, at søen ikke kan sammenlignes med naturtyper af typen "Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden (nr. 3130)" "Brunvandede søer og vandhuller (nr. 3160)" der begge har en tålegrænse på 5-10 kg.

Søen vil snarere efter en konkret vurdering have en tålegrænse omkring de 20 kg N/ha. Da der ikke som følge af projektet er risiko for en højere fosforafstrømning til søen, er det derfor Sorø Kommunes vurdering, at totalbelastningen på den beskyttede sø på gennemsnitligt 2,8 kg N/ha/år ikke vil være i strid med naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2.

Lige syd for staldanlægget i en afstand af 50 meter ligger der en § 3 beskyttet vandhul, som efter udvidelsen vil få en totalbelastning fra anlægget på 10,2 kg N/ha/år.

Søen blev besigtiget d. 18. juni 2014. Den er ca. 650 m² stor og er stærkt skygget af omgivende træer. Der er generelt en bred lavvandet zone med vanddybder under en halv meter langs brinkerne. Selve overgangen til tørt land er dog stejl pga. slid fra ænders snadren. Der er en lille ø i midten af søen og en mindre træflåde, som tjener som siddeplads for ænder. Ved besigtigelsen var der 3 par halvtamme gråænder i søen.

Bunden er fast men med et ret tykt, sort og boblende lag af uomsatte blade og dynd. Vandet var mælket, men blev ved besigtigelsen holdt klart af et stort antal dafnier. Dyrelivet er ellers meget sparsomt med tynde bestande af substratilknyttede myggelarver (enkelte røde) og vandbænkebidere. Derudover blev

der kun set enkeltindivider af vandkalv og bugsvømmer. Bortset fra Liden andemad er der ikke vand- eller brinkplanter i nævneværdigt omfang.

Samlet set må søen beskrives som biologisk meget fattig med kun nogle få forureningstolerante arter. Formodentlig er der i bundlaget ophobet væsentlige mængder næringsstoffer fra andefodring.

Det er kommunens vurdering, at det lille, biologisk fattigt og i forvejen næringsstofbelastede vandhul ikke vil ændre tilstand selv med en totalbelastning på 10 kg N/ha/år fra anlægget plus en baggrundsbelastning på 13,3 kg N/ha/år, da vandhullet forekommer kvælstofmættet af de aktiviteter der foregår i forvejen.

Nord for anlægget ligger en mose og et vandhul i en afstand af ca. 90 meter. Kommunen har besigtiget området og i den forbindelse nedjusteret mosens størrelse. I forbindelse med dette arbejde i 2012 blev det noteret:

Sydøst for den store "put and take" sø er en mindre sø, som iflg ejerens oplysninger er tæt på at tørre ud om sommeren, men dog holder vand de fleste år. Dybden er større end en halv meter. Brinkerne er de fleste steder stejle. Bunden er dækket af et noget boblende mudderlag.

Søen er under tilgroning med bl.a. tagrør og dunhammer. Desuden vokser bl.a. padderok sp og star sp. langs bredden. Søen har et dyreliv, som består af bl.a.: Mosesnegl, døgnflue- og vandnymfenymfer, Igle sp. vandkalve, vårfleuelarver (limnephillidae), enkelte røde myggelaver, kvækkende butsnudet frø, Grønbenet rørhøne.

I tilknytning til søens østlige ende er der et ca. 250 m stort areal, som har karakter af pilesump. Det er meget lavvandet og med et meget tyndt lag af døde blade og mudder, fordi det tørrer ud om sommeren. På grund af skygge fra pilene, er der stort set ingen vegetation, men der blev dog fundet enkelte star sp. og lidt svagt udviklede tagrør. Vegetationen viser, at arealet er permanent eller tidvist vådt, og vurderes derfor at falde ind under naturbeskyttelseslovens begreb: "Moser og lignende".

På baggrund af Anne og Arne Andersens høringssvar i forbindelse med høring af miljøgodkendelsesudkastet, blev der sået tvivl om der i virkeligheden var tale om et overdrev, da dette var noteret på registreringer i miljøportalen. Sorø Kommune har derfor den 13. august 2014 besigtiget området igen. Det er efter denne besigtigelse stadig fortsat kommunens vurdering, at der er tale om naturtypen "mose og lignende". Besigtigelsesnotatet er medtaget i denne miljøgodkendelse som bilag 7.

På baggrund af søens dyreliv mv. er der tale om en sø i almindelig tilstand. Der er tegn på påvirkning (bundslammet og røde myggelarver), men dyrelivet er samlet set ikke ringe. Det er kommunens vurde-

ring, at der er tale om en almindelig næringsstofpåvirket mose med et mindre vandhul uden den store følsomhed overfor kvælstof. Den øvre tålegrænse vurderes at være 25 kg N/ha/år.

Med en beregnet totalbelastning fra anlægget på 8,2 kg N/ha/år og en baggrundsbelastning på 13,3 kg N/ha/år er det kommunens vurdering at mosens ikke vil ændre tilstand som følge af udvidelsen af husdyrbruget.

300 meter mod vest ligger et par småsøer beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Beregninger viser, at de vil modtage en merbelastning på 1,2 kg N/ha/år (worst case) og en totalbelastning fra anlægget på 1,5 kg N/ha/år. Søerne er almindelige vandhuller i en dyrket mark, med afløb til Æskemose Å. Det er kommunens vurdering, at en forholdsvis beskeden totalbelastning på 1,5 kg N/ha/år fra anlægget oveni baggrundsbelastningen på 13,3 kg N/ha/år ikke vil ændre søernes tilstand, da småsøerne i forvejen belastes af kvælstof fra de omliggende marker, og det primært vil være fosfor der vil kunne udgøre et problem for søerne.

Ca. 600 meter mod øst findes en beskyttet eng, ca. 500 meter mod nord en beskyttet mose og 400 meter mod vest en større beskyttet sø. Alle tre naturtyper modtager under 1 kg N/ha/år (worst case) mere, som følge af den fremtidige produktion.

Natur- og Miljøklagenævnet har i flere afgørelser fastslået, at der ved vurderingen af om udvidelse af et husdyrbrug kan føre til tilstandsforandringer i et nærliggende § 3 område, må der tages udgangspunkt i, om det ansøgte vil medføre en merdeposition på mindre end 1 kg N/ha/år. I givet fald vil det ansøgte efter den tilgængelige viden ikke medføre, at der sker en tilstandsændring af den beskyttede naturtype, uanset hvor stor tilførsel der samlet set sker til naturområdet.

Det er derfor kommunens vurdering, at mosens, engen og søen ikke vil ændre tilstand som følge af udvidelsen.

Udover de her beskrevne naturtyper ligger der indenfor en radius af 1500 meter fra anlægget en række små vandhuller, der også er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Alle vandhuller ligger længere væk eller i vestlig retning, hvor belastningen er mindre, end de ovenfor beskrevne. Det er derfor Sorø Kommunes vurdering, at der ikke vil ske en merbelastning på over 1 kg N/ha til nogen af disse vandhuller, og der derfor ikke er risiko for tilstandsændringer af dem.

Kumulation med andre husdyrbrug

I husdyrbrugloven er der lagt faste afskæringskriterier ind for den kumulative effekt når påvirkningen med ammoniak skal vurderes på særligt sårbare naturområder, der danner udpegningsgrundlag for internationale naturbeskyttelsesområder. Da naturområder af denne type ligger så langt væk fra Vanløsegården, at

de slet ikke påvirkes af den fremtidige produktion, giver det ikke mening at tale om kumulativ effekt fra andre husdyrbrug.

I forhold til naturområder beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 er det kommunens opgave, at vurdere om udvidelsen vil resultere i en ændret tilstand i de beskyttede naturtyper. Der er således ikke hjemmel for kommunen til at inddrage påvirkninger fra andre aktiviteter. Desuden vil naturtyperne i forvejen påvirkes af disse aktiviteter og evt. ammoniakfordampning fra andre husdyrbrug i området vil indgå som en del af ammoniak-baggrundsbelastningen.

Arter beskyttet af Habitatdirektivets bilag 4.

Idet håndtering af husdyrgødning på udspretningsarealer ikke er en del af denne miljøgodkendelse, vil den væsentligste påvirkning af potentielle levesteder for arter opført på habitatdirektivets bilag 4, være ammoniakdeposition som følge af udledning fra anlægget. Da beregninger viser, at ingen naturarealer i nærheden vil blive påvirket væsentligt af ammoniak fra anlægget, er det kommunens vurdering, at der ikke vil ske nogen påvirkning af Bilag 4 arter og deres levesteder, som følge af udvidelsen.

For Vanløse fiskesø og dens nærmeste omgivelser – som er det naturområde der modtager mest ammoniak som følge af udvidelsen - er der desuden vurderet mere konkret i forhold til evt. levested for bilag 4 arter. Dette er sket den 13. august 2014 og her har kommunen vurderet:

Hvis stor vandsalamander har en ynglebestand i området, må det være med udgangspunkt i den lille sø/mose i sydenden af området. Denne sø er allerede på nuværende tidspunkt temmelig tilgroet, og det er tvivlsomt om den fortsat kan være en ynglebiotop for stor vandsalamander, hvis ikke der påbegyndes en pleje og rydning af krat omkring søen. Det er kommunens vurdering, at søen/mosen allerede forekommer påvirket af næringsstoffer. Den beregnede baggrunds- og merdeposition i forbindelse med produktionsudvidelsen ligger inden for de tålegrænser for småsøer, som er vurderet af kommunen på baggrund af tålegrænsenotatet (Århus Universitet 2013: TÅLEGRÆNSER FOR DANSK NATUR, Opdateret landsdækkende kortlægning af tålegrænser for dansk natur og overskridelser heraf).

Hvis der findes markfirben på skrænterne, er det også her kommunens vurdering, at den tiltagende tilgroning med krat er den største trussel mod en fortsat opretholdelse af bestanden. Det er kommunens vurdering, at merdepositionen næppe i afgørende grad vil påvirke markfirbens yngle- og rastemuligheder i området, da den næringsfattige jord og de stedvist stejle skrænter burde kunne sikre varme lysåbne forhold, forudsat der skabes og opretholdes rydninger i krattet.

Det er kommunens vurdering, at den øgede ammoniakemission fra produktionen ikke vil påvirke naturen i området væsentligt.

5.2 Lugt

Ejendommens placering i forhold til hhv. nærmeste enkeltliggende nabo uden landbrugspligt, samlet bebyggelse og byzone, fremgår af nedenstående udklip fra it-systemet. Nærmeste nabo er Vanløsevej 22, 1. hus i samlet bebyggelse er Vanløsevej 29. Nærmeste byzone er St. Merløse, der ligger ca. 2,3 km fra anlægget. Se de to kortbilag.

Beregning af lugtemissionen fra husdyrbrugets anlæg beregnes i lugtenheder. Beregningen baseres på husdyrtype, kg dyr på stald og staldsystem. Geneafstandene beregnes ud fra anlæggets lugtenheder. Beregningen foregår dels ved hjælp af FMK-vejledningen og dels den nye lugtvejledning.

Der er foretaget en tilpasning af projektet for at reducere lugtgenerne til naboer. Der er installeret punktdugsug, der fjerner 25 % af luften under spalterne i stierne. Luften under stierne indeholder ca. 50% af lugten. Luften bliver rensset i en biologisk luftvasker, der har minimum 73% effekt på lugt. Herved fjernes samlet set ca 37% af lugten.

Der er stillet vilkår om, at der senest 3 måneder før der indsættes dyr i slagtesvinestalden fremsendes oplysninger om hvilket luftrensere fra teknologilisten, der ønskes anvendt. Sammen med den oplysning skal fremsendes dokumentation for hvordan nærværende staldtype vil fungere med Luftvaskeren og beskrivelse af kapacitet, målepunkter og andre tekniske anvisninger. Vilkårene fremgår af vilkår 17 til 26.

Samlet resultat af lugtberegning

Område	Andre ejendomme med mere end 75 DE(antal)	Beregnings model	Samlet ukorrigeret	Korrigeret geneafstand (ansøgt drift)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Genekriterie overholdt
Eksisterende eller fremtidig byzone	0	Ny	972,02	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	0	Ny	747,35	747,35	234,27	800,69	Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand.
Enkelt bolig	1	Ny	369,13	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.

Forklaring til skemaet: Resultatet i skemaet er taget direkte fra beregningssystemet. Enheden er i meter og grunden til at der i nogle af cellerne står 0,00 er, at der ikke er nabobeboelse indenfor 1,2 gange geneafstanden. Er der ikke det, udregner systemet slet ikke den korrigerede geneafstand/viser den gennemsnitlige afstand til naboerne.

Der forventes ikke lugtgener, der overskrider grænseværdierne, fra det ansøgte projekt. Geneafstanden er den afstand, hvor anlægget kan give gene for naboer. Dvs. når beboelserne ligger længere væk end geneafstanden, så forventes der ikke lugtgener. Der er 1,2 gange geneafstand til nabobeboelse og byzo-

ne. Når geneafstanden er så stor, ses der bort fra påvirkningen. Genekriteriet i forhold til samlet bebyggelse er overholdt, idet den korrigerede geneafstand er kortere end vægtet gennemsnitsafstand. Den korrigerede geneafstand er geneafstanden, hvor der er korrigeret for vindretning og kumulation i forhold til en situation, hvor den nye lugtmodel anvendes. Den indeholder desuden en korrektion baseret på en bortscrening af staldafsnit, som er placeret længere væk end 1,2 gange geneafstanden.

Kumulation med andre husdyrbrug

Den beregnede geneafstand forøges i situationer, hvor der indenfor 300 meter fra byzone o.lign. samt samlet bebyggelse eller 100 meter fra nabobebyggelse findes andre staldanlæg på andre ejendomme, hvor der produceres mere end 75 DE. Forøgelsen af geneafstanden beregnes i ansøgningens beregningsmodul ved at det angives hvor mange husdyrproduktioner over 75 DE, der ligger indenfor disse afstande.

I dette tilfælde findes en del af dyrene på Vanløsevej 20 i en bygning, der ligger under 100 meter fra nærmeste nabo uden landbrugspligt, som er Vanløsevej 22. Derfor er der i ansøgningssystemet angivet at der inden for 100 meter er én anden ejendom med mere end 75 dyreenheder og der sker en mindre forøgelse af den ukorrigerede geneafstand. Dog er genekriteriet stadig overholdt fordi naboen på Vanløsevej 22 bor mere end 1,2 gange geneafstanden fra produktionen på Vanløsevej 24.

Da lugtgenekriterierne er overholdt, er det kommunens vurdering at produktionen ikke vil resultere i væsentlige lugtgener.

5.3 Landskab

Det er kommunens vurdering, at den nye staldbygning bliver passet tilstrækkeligt ind i landskabet med de terrænreguleringer og beplantninger der gennemføres i forbindelse med byggeriet.

Området er som sagt i Sorø Kommuneplan 2013-2024 udpeget til større sammenhængende landskab, der er områder med egnskarakteristiske og oplevelsesrige landskaber af betydelig kvalitet. Det er områder hvor en bestemt geologi eller arealanvendelse skaber et større sammenhængende område, der skiller sig ud fra det omgivende landskab. Ejendommen ligger i et yngre morænelandskab, der ligger som en bakke i det ellers flade hedeslettelandskab som Åmosen er en del af.

Staldbygning skal ligge i samme kote som de eksisterende driftsbygninger, som ligger delvis skjult af en bakke, der ligger vest for driftsbygningerne. Noget af bakken er sandsynligvis etableret af overskudsjorden fra anlæg af den staldbygning, som ifølge byggesagen er opført i juni 1999. Sammenholdes luftfoto fra 1999 og 2001 kan det ses, at der er foretaget en terrænændring. Overskudsjorden er sandsynligvis er

lagt på toppen af en eksisterende bakke for at skjule staldbygningen helt. Dette har fremhævet de naturlige terrænformer.

Den nye staldbygning skal placeres i samme kote som de eksisterende driftsbygninger, hvilket betyder at skal foretages en markant terrænændring. Den nye staldbygning skal placeres 15 m vest for den eksisterende driftsbygning, så den trods højden på 11 m set fra Vanløsevej 24 syner mindre end den smukke oprindelige guldpuddet driftsbygning med røde tegl på taget. Den nye staldbygning og gyllelagunen placeres, så indsigten til den gamle staldbygning bevares set fra Vanløsevej. Omkring gyllelagunen skal etableres en afskærmende beplantning, som på sigt vil få karakter af en vildtremise. Beplantningen omkring gyllelagunen vil også medvirke til delvist at afskærme indsigten til den nye staldbygning set fra Vanløsevej 24.

Området er den 10. juni 2014 besøgt fra hele Vanløsevej, fra en delstrækning af Ugerløsevej og fra Kragebjerg. Set fra Vanløsevej i nord/sydgående retning vil staldbygningen ikke kunne ses pga. det let kuperede terræn langs vejen. Fra den øst/vestgående del af Vanløsevej vil staldbygningen kunne ses fra enkelte stækninger. Men det vil være i en afstand på 6-900 m. Endelig er landskabet mellem Vanløsevej og gården sammensat af læhegn, diger, vandhuller med randbeplantning, moseområder, vildtremiser, der nedsætter af synligheden bygningen i landskabet. Set fra den øst/vestgående del af Vanløsevej kommer staldbygningen til at ligge nedenfor en eksisterende beplantning, der bryder horisonten i baggrunden. Bygning vil således ikke "rage op" i landskabet.

De ansøgte siloer skal være 18 m høje. Dvs. at de skal være 4 meter højere end oprindeligt beskrevet. Siloerne skal opføres i omtrent samme kote som den nye stald, der bliver på 11 m. Dvs. siloerne vil være 7 meter højere end stalden. De nye siloer bliver cirka 0,5 m lavere end de eksisterende siloer. Set fra Vanløsevej øst for ejendommen vil siloerne komme til at ligge delvist skjult bagved de eksisterende siloer. Set fra Vanløsevej sydøst for ejendommen vil siloerne være delvist skjult af ejendommens eksisterende beplantning. Dvs. set fra den nord-syd-gående del af Vanløsevej vurderes det ikke, at en øget højde på siloerne vil have en væsentlig øget påvirkning af landskabet. Set fra vestlig retning vil den øgede højde betyde, at siloerne vil rage op over staldbygningen. Siloerne ligger dog bag stalden, hvilket bevirker at højdeforskellen mellem stalden og siloerne vil syne af mindre end de 7 m. Det samlede udtryk af stald og siloer vil få et mere dominerende udtryk, end hvis de lå næsten helt skjult af staldbygningen. Den øgede højde af siloerne vurderes at få størst betydning fra Kragebjerg, som ligger tættere på ejendommen. Men her vil på sigt også være den største effekt af en afskærmende beplantning. Endelig vurderes den øgede højde på siloerne at syne af mest fra de steder, hvorfra de eksisterende siloer er mest fremtrædende. Samlet set vurderes den øgede højde af siloerne ikke at have en så væsentlig påvirkning af landskabet.

På størstedelen af strækningen af Ugerløsevej imellem Vanløsevej og Kragebjerg vil staldbygningen være synlig, men det er på en afstand af 12-1400m. Kragebjerg er en tilgroet grusvej med beskeden færd-

sel, hvorfra man vil komme tættest på staldbygningen. Herfra vil staldbygningen på delstækninger af vejen syne af mere end fra det øvrige vejnet. Den afskærmende beplantning vil på sigt nedtone oplevelsen af staldbygningen ved at bryde facaden op og knytte den sammen ejendommens eksisterende beplantning og bebyggelse.

Samlet set vurderes gyllelagunen og staldbygningen at kunne indpasses i et landskab, da der er tale om et landskab med sammensat af læhegn, diger, vandhuller med randbeplantning, moseområder, vildtremiser, der vil medvirke til at skjule og nedtone anlæggene. Endelig kommer den nye staldbygning til at ligge i god afstand fra de omkringliggende offentlige veje, hvilket vil få bygningen til at syne mindre.

Kommunen vurderer på den baggrund, at det nye byggeri ikke vil påvirke landskabet væsentligt.

Der er sat vilkår til terrænreguleringen og den afskærmende beplantning i vilkår 7-12.

5.4 Transport

Der er 1 indkørsel til ejendommen fra Vanløsevej, hvorfra alle transporter vil foregå. Fra indkørsel er der via Vanløsevej ca. 800 m direkte til hovedvej. På denne strækning ligger der kun en landejendom.

I før situationen er der ca. 499 transporter til og fra ejendommen, heraf er ca. 51 % transporter med husdyrgødning og korn i høst. I efter situationen er der ca. 933 transporter til og fra ejendommen, heraf er ca. 60 % transporter med husdyrgødning og korn i høst.

Antal transporter årligt	FØR	EFTER	Tidsrum
Transport af separeret husdyrgødning	199*	360**	Februar-april og start august- september i tidsrummet kl. 06-22. Tørfraktion køres 2 gange månedligt.
Korn i høst med traktor	60	200***	I høst køres i døgndrift. Større læs end i før og de fleste med lastbil.
Foder transporter	52	104	Hverdage 06-18.
Tilkørte smågrise	52	52	Normalt i hverdagene - Kan forekomme hele døgnet. Samme antal transporter, større læs.
Afhentning af døde dyr	60	60	Hverdage 06-18. Samme antal transporter men større læs.
Udlevering af 30 kg grise	26	18	Hverdage 06-12

Udlevering af slagtesvin	0	89	Hverdage 05-12. Kan undtagelsesvis forekomme hele døgnet
Diverse transporter	50	50	Hverdage 07-15.
Transporter i alt	499	933	
Gns. antal pr. dag	0,7	1,0	Uden korn - og gylletransporter
Gns. antal pr. dag med gylle og korn	1,4	2,6	

lastbil á ca. 34 tons**

gyllevogn ca. 25 t*

worst case med vogn 15 t

Tidsrummet for kørsel/ med væskefraktionen planlægges normalt til at foregå i hverdagene, og vil normalt foregå i 7-14 dage om foråret og 3-5 dage om efteråret. Al væskefraktion udbringes med slangeudlægger, heraf pumpes ca. 20% af mængden direkte til de omkringliggende arealer. For at minimere transporten af væskefraktionen, der skal fjernes fra ejendommen benyttes lastbiler, og der køres normalt med 3 biler af gangen. Indhøst af korn vil ligeledes foregå i en koncentreret periode.

Der er før udvidelsen ca. 499 transporter og efter udvidelsen ca. 933 transporter. Den begrænsede udvidelse (set i relation til dyreholdets størrelse) opnås ved at optimere transporterne. Udspreddning af væskefraktion og indhøst af korn foregår over forholdsvis få dage om året, og vil derfor ikke påvirke de ugentlige faste transporter, der kører til og fra ejendommen.

Antallet af transporter stiger fra 0,7 pr dag til 1 pr. dag, når der ses bort fra korn - og kørsel med væskefraktion, der foregår over en kort koncentreret periode

Det er kommunens vurdering, at den øgede transport som følge af udvidelsen, ikke vil resultere i væsentlige gener.

5.5 Lys

Der vil ved den normale daglige drift ikke være arbejdsprojektør på ejendommen.

Der er opsat lys i ved indgang og i forbindelse med udleveringsrum. Disse belysningskilder er afskærmet. Det normale tidsrum for belysning er fra kl. 05.00 – 19.00, men det kan dog særlige tilfælde forekomme lys næsten hele døgnet ved ind og udlevering af grise og foder. Der er sat vilkår vedr. lys i vilkår 51.

5.6 Støj

Støj fra staldanlægget vil kunne forekomme fra dyr og staldmekanik samt interne og eksterne transporter til og fra ejendommen. Der vil være spidsbelastning af støj i forbindelse med ind- og udlevering af grise.

Derudover vil der være almindelig støj fra den daglige pasning af grisene.

Støj fra staldanlægget vil kunne forekomme fra dyr og staldmekanik samt interne og eksterne transporter til og fra ejendommen.

Type	Placering	Driftstid	Tiltag til begrænsning af støj
Ventilationsanlæg Ny stald	I kip	Hele døgnet	75% naturlig ventilation. Ingen motorer.
Ventilation i eksisterende stald	I tagflade	Hele døgnet	Opsætning af energivenlig EC-motor (støjsvag)
Stalde og dyr	I staldene	Ca. kl. 05.00-19.00 alle dage.	*
Foderanlæg	Hjemmeblanderi placeret i foderlade.	Kører i hele døgnet, men det hele foregår indendørs med lukket port.	*kan ikke høres udenfor bygningen
Korn	3 gastætte udendørs siloer		Ingen tørring
Kørsel med maskiner	Lastbil fra ejendom til udspretningsarealerne. Kornvogne fra arealer til silo	I højsæsonerne – hele døgnet.	* stor del af gylle udpumpes fra ejendom

** Generelt forventes støjen fra anlægget at være mindre end miljøstyrelsens angivelser*

(55 dag/ 45 aften / 40 nat dbA). Der må dog påregnes et vist støjniveau i forbindelse med markarbejdet i højsæsonerne, den forventes dog uændret i forhold til den nuværende produktion.

Støj fra gylleudkørsel foregår kun i to højsæsoner; forår og sensommer. Støj fra kornvogne kun i høst.

For at begrænse støjgener kontrolleres og renses mekaniske installationer jævnligt, således at de fungerer optimalt og ikke giver anledning til unødigt støj. Støjkilder i form af ventilationsafkast, udleveringsrum og fodersiloer fremgår af beliggenhedsplan.

5.7 Støv

Problemer med støv kan hovedsageligt opstå ved håndtering af foder. Foderhåndteringen foregår dog kun indendørs og foderet bliver sneget, hvilket reducerer støv væsentligt.

Det forventes dog, at støvgener ikke vil kunne påvirke omkringboende væsentligt, idet der er stor afstand til nærmeste nabo.

Der kan desuden forekomme støv fra alm. kørsel i tørre perioder. Det er dog kommunens vurdering, at der ikke vil forekomme væsentlige støvgener for de omkringboende.

5.8 Skadedyr

Foderet er opbevaret i tætte siloer, hvor det ikke er muligt for skadedyr at komme ind. Foderladen med siloer og omkringliggende arealer rengøres jævnligt. – Der sørges for, at der ikke er uhygiejniske forhold ved de døde dyr, og de vil være overdækket. Hvis der er blod eller lign. vil dette blive fjernet, når de døde dyr er blevet afhentet

Bekæmpelse af rotter er udliciteret til firma, hvilket fremgår af vilkår 50. Der er opstillet rottekasser på ejendommen for effektiv bekæmpelse.

Fluer bekæmpes med rovfluer i stalden. Rovfluen parasiterer staldfluens larver, hvorved der ikke klækkes nye fluer.

Det er kommunens vurdering, at der heller ikke efter udvidelsen vil være væsentlige gener fra skadedyr for omkringboende.

6. Udbringningsarealer

Der hører ikke udspretningsarealer til bedriften. Væskefraktionen udbringes på arealer tilhørende Lundesrød Aps., hvor størstedelen af arealerne ligger i Holbæk Kommune. Fiberfraktionen udbringes på andre arealer, der også som forudsætning for denne godkendelse skal godkendes inden udbringning.

Efter separeringen fordeles næringsstofferne jf. normtal som det fremgår af afsnit 3.2 om gylleseparation og næringsstofindhold i de forskellige fraktioner.

Den separerede gylle giver mulighed for at gødske mere med væskefraktionen, da denne findes på en form, der er lettere tilgængelig for planterne og derfor kan udnyttes 85%. På baggrund af udnyttelsesprocenten er det tilladt at regne med flere kg N/DE. Dette har betydning for, hvor stort et arealbehov der er til udspredding af gødningen. I dette tilfælde er det 110 kg N/DE fordi ingen fraktion må indeholde under 40 kg N/DE.

	Væskefraktion, 1,4 DE/ha	Fiberfraktion 1,4 DE/ha
Kg N	57.712	11.821
Antal DE	524	296
Kg N/DE	110	40
Kg N/ha	154	56
Udnyttelsesprocent	85	26
Kg P	11.696	4.777
Kg P/DE	22	16
Kg P/ha	31	23
Arealbehov	374	211

Det er derfor Holbæk Kommune, der skal udarbejde arealgodkendelse til udspreddingsarealerne. Nærværende miljøgodkendelse må udnyttes i takt med, at der er godkendte 3. mands arealer at sprede den separerede gylle på. Ansøger skal sørge for, at der så tidligt som muligt og senest 6 måneder før arealerne skal bruges til udspredding af den separerede gylle er indsendt ansøgning om godkendelse af arealerne til myndigheden. Dette fremgår af vilkår 3, ligesom der af vilkår 34 til 37 fremgår hvilke næringsstofmængder fra denne produktion, der skal indgå i arealgodkendelsen.

7. Produktionens ophør

Hvis ejendommen i mod al forventning inden for den nærmeste årrække skal nedlukkes, vil alle beholdere blive tømt, og foderrester vil blive fjernet. Oprydningen vil foregå i overensstemmelse med gældende lovgivning.

Såfremt besætningen bliver ramt af en sygdom der af veterinærmyndighederne kræver karantæne eller nødslagtning af dyrene, vil det foregå i overensstemmelse med gældende lovgivning (lov 351 af d. 2/6-1999, § 9), som til fulde sikrer miljøet.

8. Alternative muligheder

En alternativ mulighed for ejendommen kunne være at fordele dyrene over flere ejendomme.

Placeres dyreholdet over flere ejendomme vil omkostningerne til opretholdelse af driften blive mærkbart forøget. Det kan hermed bevirke nedlægning af en urentabel bedrift med store samfundsøkonomiske tab til følge.

Udviklingen går i retningen af at der bliver færre landbrug i Danmark, og de landbrug der er, bliver større. Hvis landmanden ikke følger udviklingen er det stilstand, og dette betyder for en virksomhed, at den viger pladsen for andre og større virksomheder, som følger udviklingen.

Et 0-scenariet på denne ejendom vil betyde, at der ikke sker en nødvendig udvikling, og at den løbende tilpasning af anlægget med udnyttelse af den bedst tilgængelige teknologi ikke vil finde sted. Samtidig vil den nødvendige økonomi til opretholdelse af produktionen ikke være tilstede og denne må afvikles.

9. Konklusion

Det er kommunens vurdering, at det ansøgte projekt overholder lovgivningens krav til indpasning i landskabet og til de hensyn der skal tages til omboende. Det ansøgte projekt lever ligeledes op til kravene om anvendelse af bedst tilgængelig teknik, ikke vurderes at have væsentlig indvirkning på nærliggende natur og overholder lovgivningens krav i øvrigt, er det kommunens vurdering, at der ikke er grundlag for at stille krav om anvendelse af andre og evt. bedre tekniske løsninger.

10. Lovgivning, litteratur m.v.

1. Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.
2. Bekendtgørelse nr. 1280 af 8. november 2013 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.
3. Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v, nr. 915 af 27. juni 2013.
4. Lovbekendtgørelse nr. 879 af 26. juni 2010 af lov om miljøbeskyttelse.
5. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen (2005): Vejledning vedr. sagsvurdering for lokale miljøeffekter som følge af luftbåren kvælstof ved udvidelse og etablering af husdyrbrug (med opdaterede tålegrænser for naturtyper december 2005).
6. Århus Universitet 2013: TÅLEGRÆNSER FOR DANSK NATUR, Opdateret landsdækkende kortlægning af tålegrænser for dansk natur og overskridelser heraf
7. Institut for miljøvidenskab, (2010): Deposition af N komponenter 2009 – Kommuner.
8. Vejledning om ekstern støj fra virksomheder. Miljøstyrelsens vejledning nr. 5 af november 1984.
9. Lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 587 af 27. maj 2013
10. Bekendtgørelse nr. 408 af 1/5 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (bkg. om habitatdirektivet).
11. Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse lovbek. nr. 951 af 3. juli 2013 (naturbeskyttelsesloven).
12. Bekendtgørelse om brugerbetaling for godkendelse og tilsyn efterlov om miljøbeskyttelse og lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, nr.463 af 21. maj 2007.

13. Bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække i planperioden 2007/2008, nr. 906 af 16. juli 2007.